

Agendapunt 3 Presentatie stand van zaken MER

█: voorstel: eind mei is het MER af en dan kan een complete versie van het MER worden verzonden aan alle gemeenten. Eerst spreken over het MER als onderbouwing voor de besluitvorming rond het VKA en later over de onderbouwing voor uitvoeringsbesluiten. T.a.v. de aanvullende NRD is in feite bij de oorspronkelijke NRD al de beoordelingsmethodiek vastgesteld. Het enige aanvullende ISS at die minster heeft besloten dat het gebied voor het 6e variant wordt toegevoegd aan het onderzoeksgebied van het MER. Vraag van █: zijn de gemeenten bereid om binnen 4 weken na ontvangst van de versie eind mei een reactie te geven op het MER?

█: hij is in juni 3 weken op vakantie en wil liever 6 weken.

Oldambt: de nieuwe raad moet eerst een standpunt hebben uitgesproken voordat ze naa het MER kunnen kijken.

█, █ en █ vragen om scheiding, los koppeling van inhoudelijke beoordeling van het MER en politiek bestuurlijke discussie/besluitvorming.

█: 6 weken maakt het starten van het ambtelijk overleg over het MER en het VKA voor het zomerreces lastig maken.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
Partijen krijgen eind mei de MER stukken en krijgen 6 weken de tijd om te reageren en er wordt z.s.m., nog vóór het zomerreces, op ambtelijk niveau met het overleg over het MER en het VKA gestart. De stukken zijn tot aan de til van het ontwerp IP vertrouwelijk	Eind mei stukken Half juli: reactie op de stukken	<ul style="list-style-type: none"> • Pondera • De gemeenten
		•
		•
		•
		•
		•

Agendapunt 4 Afspraken over input en betrokkenheid van gemeenten

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•
		•
		•

Agendapunt 5. Deel 2 overleg: Voorbereiding inloopavonden

3 avonden:

3 juni in Scheemda (gemeente Oldambt) in de StayOkay

4 juni in Veendam in Holland Hotel Parkzicht

8 juni in Meeden (gemeente Menterwolde) in Dorpshui

Van 19:00'n -21:00

informatievoorziening over de procedure nut en noodzaak en ook proces rond toevoeging van 6e variant. Dat wordt hoofdzakelijk via posters gedaan. YARD en RWE vertellen dat zij de initiatiefnemers zijn en wat het initiatief de omgeving kan brengen.

RWE zal zich m.n. Richten op 6e variant en zullen dat ook meegegeven en willen ook informatie halen over wat er in de omgeving leeft.

Provincie: rol nog onduidelijk ivm nieuw college. Huidig college wil eerst overleg met de betrokken gemeente voordat er een standpunt wordt ingenomen. Ze zullen naar alle waarschijnlijkheid wel aanwezig zijn, maar de exact rol is niet duidelijk.

█ - Gemeente Veendam Doet een pleidooi om de meter op nul te zetten en naar een andere locatie bekeken vanuit een breder groter perspectief op Noord Nederland niveau.

Pondera: brengt informatie waar uitleg over nodig is: geluid, slagschaduw, veiligheidssanering, beoordelingskader, gezondheid, etc. Waar de aandacht aan geven? Voor gezondheidsaspect misschien RIVM inschakelen?

Discussie over welke informatie de bezoekers hoofdzakelijk willen hebben op die avond, zoals visualisaties. █ geeft aan dat het belangrijk is o ook een antwoord te hebben over wat er gebeurt als mensen schade ondervinden (bijv. waardedaling van woningen). █ wil wel zo concreet mogelijk info geven, maar geen vast bedrag of zo.

Aantal posters/panelen

Aanwezigheid op informatieavond:

Pondera: 2 personen

YARD: 3 personen

Provincie: niet

RWE/Tauw/Essent: 4

EZ/RWS/BEP: 8

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
De initiatiefnemer bekijkt samen met Pondera wat mogelijk is qua presentaties an visualisaties	Z.s.m.	• YARD en Pondera
EZ zoekt uit watten mogelijk is t.a.v. Betrekken RIVM voor gezondheidsaspect.	Z,s.m.	•
Inhoud poster delen	Eind volgende week	• Allen
Plattegrond van locaties opvragen	Z.s.m.	BEP

Agendapunt 6.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•

Agendapunt 7.

Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•
		•

		•
Agendapunt 8. Aanvang opstellen RIP:		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•
Agendapunt 8W.v.t.t.k. Presentatie van Pondera rondmailen met BAL		
Besluit/actie	Wanneer	Door wie
		•
		•
		•



verslag

Omschrijving	Projectteam windpark N33
Vergaderdatum en -tijd	Donderdag 2 juli 2015, 10.00-12.00 uur
Vergaderplaats	RVO kantoor Zwolle
Aanwezig	<p> (RWE), (gemeente Oldambt), (gemeente Menterwolde), (gemeente Menterwolde), (Essent), (Rijkswaterstaat), (Yard Energy), (Pondera), (EZ, voorzitter), (bureau Energieprojecten, verslag), (provincie Groningen), (Omgevingsdienst/ gemeente Menterwolde), (Pondera), (provincie Groningen), (gemeente Veendam) </p>
Afwezig	<p> (RVO; bureau Energieprojecten), (EZ) </p>
Kopie aan	

1. Opening en mededelingen

meldt dat , in verband met werkzaamheden voor windpark Friesland, niet aanwezig kan zijn. zal de rol van projectleider van overnemen. blijft wel beschikbaar voor begeleiding van de rcr procedure voor windpark N33.

2. Verslag vorige vergadering

Vorig overleg (12 mei 2015) is alleen gesproken over de te houden inloopavonden; er is geen verslag van beschikbaar.

vraagt hoe omgegaan wordt met de zienswijzen die ingebracht zijn op de NRD. De termijn wordt vandaag namelijk gesloten. antwoordt dat er een nota van antwoord komt waarin alle inhoudelijke zienswijzen zullen staan, maar dat de zienswijzen niet integraal gedeeld worden in verband met privacy.

3. presentatie concept MER

en van Pondera Consult BV presenteren een concept van de planMER. Van 6 varianten zijn de milieuaspecten onderzocht. De varianten zijn te kenschetsen op de range concentratie - spreiding. Qua "leefomgeving" scoren variant 4 en 6 het beste, in verband met een ruimere

afstand ten opzichte van de bebouwing. Op het aspect "landschap" geldt de visie dat in de zuidelijke locaties lijnopstellingen het beste passen. Sluit aan bij Drentse Monden. Voor de noordelijke locatie sluit een gridopstelling het beste aan, bijvoorbeeld bij Delfzijl.

Datum
3 juli 2015

Er is een belemmeringenkaart gemaakt om duidelijk te krijgen waar molens geplaatst kunnen worden. Vervolgens is in beeld gebracht hoe negatieve milieu-effecten verminderd kunnen worden. Tenslotte worden de factoren gewogen. Besluit voor locaties zal gebaseerd moeten zijn op de MER. Binnen de MER worden de redelijke en realistische alternatieven binnen het zoekgebied onderzocht. Pondera toont, uitgaande van de zes in het MER onderzochte varianten, verschillende mogelijke optimalisatievarianten, met toelichting van de effecten die daarbij optreden.

Vanuit provincie wordt gevraagd hoe invulling gegeven zal worden aan de toezegging die minister Kamp tijdens zijn bezoek heeft gedaan, om mogelijkheden van nieuwe technieken in beeld te brengen. De initiatiefnemers geven aan dat dit niet bij de opdracht aan Pondera hoort. [] geeft aan dat hij zal nagaan hoe en wanneer deze toezegging wordt ingevuld. Nu is de vraag om de feitelijke informatie goed te krijgen als basis om een bestuurlijke afweging te kunnen maken.

4./5. Procedure, planning en vergunningen

Gezamenlijk wordt vastgesteld dat het door Pondera opgestelde overzicht van benodigde vergunningen compleet is.

De planning voor de afronding van het MER zal nog worden aangepast. De planning voor besluitvorming zal hierop aansluiten.

In reactie op het A4-tje met proceduredata geven gemeenten en provincie aan, behoefte te hebben aan wat meer achtergrond bij de afwegingen en alternatieven. Waar zit speelruimte? Wat zijn feiten? Afgesproken wordt om een gezamenlijke werksessie te organiseren direct na de vakanties in Noord. Dan zal met behulp van het GIS-systeem gerekend worden aan de mogelijkheden. Als datum wordt geprikt: **maandag 17 augustus van 13.30 – 17.00 uur op het provinciehuis van Groningen.**

Vragen ten behoeve van de sessie dienen uiterlijk 1 augustus bij Pondera aangeleverd te zijn. Ook opmerkingen over evt. onjuiste gebruikte gegevens kan tot 1 augustus nog aan Pondera doorgegeven worden.

Ten behoeve van bestuurlijke afweging en keuze voor het Voorkeursalternatief zullen visualisaties gemaakt worden. Overigens zijn er ook nu al "viewsets" beschikbaar.

[] zal een overleg met vergunningverleners organiseren in de 2^e helft van augustus. Gemeenten geven aan [] door wie contactpersoon is namens hen. Daarin wordt het proces en de planning van de benodigde vergunningen scherp in beeld gebracht. Dan wordt ook ingegaan op de vraag wat er wijzigt als gevolg van de Omgevingswet.

Afgesproken wordt dat EZ een brief zal sturen aan de gemeenten met de vraag of ze medewerking geven aan het verlenen van de vergunningen.

Provincie Groningen meldt dat er 10 september een bestuurlijk overleg gepland is met de 3 gemeenten. Dit overleg is bedoeld om een gezamenlijke mening te vormen over vervolgprocedure voor het windpark. [] wijst er op dat de

voorliggende planning hier geen ruimte voor laat, omdat begin september besluitvorming over het VKA nodig is. Uitgangspunt voor de planning is dat het windpark in 2020 gerealiseerd moet zijn. Daarvoor is nodig dat begin 2016 de SDE aanvraag gedaan wordt. Hij zal bezien of er nog ruimte is voor het bestuurlijk overleg op 10 september maar gaat er van uit dat dit dan wel een besluitvormend overleg zal moeten zijn.

Datum
3 juli 2015

Vanuit gemeenten wordt er voor gepleit om niet door te drukken, maar bestuurders meer tijd te geven. [redacted] vraagt wat bestuurders nodig hebben om spoedig tot een oordeel te kunnen komen. Daar zal in de werksessie op 17 augustus dan de voorbereiding voor gedaan worden. Ook is het de vraag of er een gedragen en realistisch voorkeursalternatief komt als er iets meer tijd zou zijn.

6. Rondvraag

[redacted] vraagt wat er gedaan wordt met de ophef die ontstaan is naar aanleiding van uitspraken van [redacted], die door de actiegroepen stiekem zijn opgenomen. [redacted] meldt dat dit a.s. maandag in het communicatieoverleg aan de orde komt. Ten behoeve van de voorbereiding van de werksessie over de MER varianten d.d. 17 augustus, zal de presentatie die Pondera nu heeft gegeven aan de deelnemers worden gestuurd, met een kleine toelichting.

7. Sluiting

Aktie	Aktiehouder	wanneer
Opvolging toezegging minister Kamp w.b. mogelijkheden nieuwe technieken	[redacted]	1 ^e wk september
Presentatie met toelichting naar projectteam (onder embargo)	Pondera	1 augustus
Organiseren werksessie d.d. 17 augustus	[redacted]	1 augustus
Vragen tbv voorbereiden bestuursbesluiten MER sturen aan Pondera tbv werksessie	allen	1 augustus
Overleg met vergunningverleners beleggen 2 ^e helft augustus	[redacted]	
Aanleveren naam contactpersoon vergunningen	Gemeenten	1 augustus
Brief sturen aan gemeenten met vraag om medewerking vergunningverlening	[redacted]	1 augustus



> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gemeente Oldambt
T.a.v. mw. L. Broekhuizen-Smit, wethouder
Postbus 175
9670 AD Winschoten

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC-Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

T 070
@minez.nl

Ons kenmerk
DGEM-ED / 15100688

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum - 17 JULI 2015 -
Betreft Bestuurlijk overleg windpark N33

Geachte mevrouw Broekhuizen-Smit,

Graag nodig ik u namens dhr. J.M.C. Smallegenbroek, directeur Energie en Omgeving, uit voor een bestuurlijk overleg over windpark N33 op:

Donderdag 27 augustus van 10:30 tot 12:00 uur
Locatie: gemeentehuis Menterwolde, Kerkstraat 2 te Muntendam.

Agenda:

1. Vaststelling voorkeursvariant
2. Vergunningverlening
3. Communicatie.

Toelichting

Zoals bekend wordt op dit moment de besluitvorming voorbereid voor de realisatie van een windpark van meer dan 100 MW dat (mogelijk) voor een deel op het grondgebied van uw gemeente is voorzien. Op deze besluitvorming is de Rijkscoördinatieregeling (RCR) van toepassing. Dit betekent dat het Rijk, in casu de ministers van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (I&M) verantwoordelijk zijn voor het besluit over een eventueel inpassingsplan en dat de minister van Economische Zaken de terinzagelegging van de besluiten (inpassingsplan en vergunningen) coördineert. Bijgevoegd treft u een korte nadere uitleg aan over het RCR-proces.

Op dit moment wordt een zestal opstellingsvarianten binnen het beoogde plangebied in het Milieueffectrapport (MER) onderzocht en met elkaar vergeleken. Het concept MER is in een afrondende fase en ligt op dit moment nog voor commentaar voor onder meer bij uw gemeente.

Het komende halfjaar zullen verschillende stappen worden doorlopen in het besluitvormingsproces. Dit zal uiteindelijk leiden tot besluitvorming over een Rijksinpassingsplan voor het Windpark N33 met de benodigde vergunningen voor de oprichting van het windpark.

In dit proces spelen decentrale overheden een belangrijke rol. Allereerst als bevoegd gezag voor specifieke vergunningen. Maar deze rol gaat verder dan het



opstellen van bepaalde besluiten. Gemeentes en provincie brengen ook de specifieke kennis mee die o.a. kan zorgen voor een betere inpassing in de omgeving.

In verband hiermee verzoek ik u om concreet te maken hoe u uw betrokkenheid ziet ten aanzien van de volgende onderwerpen: het vaststellen van een voorkeursvariant, de vergunningverlening, en communicatie. Deze onderwerpen staan centraal in het geplande Bestuurlijk Overleg.

Ik hecht aan een overleg over een voorkeursalternatief vanuit bestuurlijke overwegingen. Daarom heb ik de initiatiefnemers niet voor dit overleg uitgenodigd. Met hen voer ik separaat een gesprek over hun voorkeur voor een voorkeursalternatief.

Agendapunt 1: Vaststelling voorkeursvariant

Op dit moment wordt zoals gezegd een zestal opstellingsvarianten in het kader van het MER onderzocht. Deze opstellingsvarianten zullen de basis vormen voor het vaststellen van een voorkeursvariant, waarna deze voorkeursvariant de basis wordt voor een op te stellen voorontwerp van een inpassingsplan.

Gelet op de betrokkenheid van uw gemeente vinden wij het belangrijk dat de besluitvorming zoveel mogelijk in overleg met de betrokken overheden, waaronder uw gemeente, kan plaatsvinden. Hoewel in een later stadium overleg met uw gemeente zal plaatsvinden als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening - aan de hand van het voorontwerp van een inpassingsplan -, stellen wij het zeer op prijs als u in dit stadium bereid bent om een voorkeur uit te spreken voor een voorkeursvariant.

Om de gemeenten te faciliteren in de meningsvorming over een mogelijk voorkeursalternatief zal op 17 augustus a.s. tijdens een werkbijeenkomst van de projectgroep windpark N33 de gelegenheid zijn om effecten van (combinaties van) de onderzochte varianten inzichtelijk te maken. Uw gemeente zal hier ambtelijk vertegenwoordigd zijn. Natuurlijk is ook een lid van uw college welkom om uw vragen op deze werkbijeenkomst te stellen.

Ik ben mij er van bewust dat het huidige bestuurlijke standpunt van de gemeente een windpark niet toelaat op de beoogde locatie van het initiatief. Tijdens het bestuurlijk overleg wil ik graag duidelijkheid krijgen of er een voorkeursvariant mogelijk is binnen de kaders van het MER onderzoek die gedragen wordt door de gezamenlijke gemeenten en de provincie.

Graag zou ik daarom uiterlijk een week voorafgaand aan het bestuurlijk overleg, dus uiterlijk op 20 augustus, als inbreng van uw zijde een voorstel ontvangen voor een voorkeursalternatief dat past binnen de varianten die zijn onderzocht in het MER, en past binnen het afsprakenkader van het Energieakkoord c.q. de provinciale taakstelling voor wind op land.

Indien tijdens het bestuurlijk overleg inderdaad een door de gezamenlijke gemeenten gedragen voorkeursalternatief mogelijk blijkt, heb ik er uiteraard begrip voor dat u een standpunt hieromtrent nog wilt voorleggen aan uw raad in de eerste gemeenteraadsvergadering volgend op dit bestuurlijk overleg, alvorens ik op basis van dit voorstel verder ga met het voorbereiden van besluitvorming over het inpassingsplan.

Indien de gemeenten niet tot overeenstemming komen over een voorkeursalternatief, dan zal ik vanuit mijn verantwoordelijkheid, tezamen met de minister van IenM, zelf een voorkeursvariant vaststellen die de basis zal zijn voor het inpassingsplan.

Agendapunt 2: Vergunningverlening

Zoals hierboven aangegeven zal het Rijk op basis van alle relevante factoren, waaronder vanzelfsprekend de resultaten van het MER, een afweging van alle relevante belangen maken die uiteindelijk uitmondt in een besluit over het inpassingsplan.

De bevoegdheidsverdeling ten aanzien van de besluitvorming over vergunningaanvragen wijzigt in beginsel niet onder de RCR. Dit betekent dat u als gemeente mogelijk ook bevoegd gezag bent. Dit betreft hoofdzakelijk de omgevingsvergunning. De relevante aanvragen zullen bij u ingediend worden. Onder de RCR coördineert de minister van EZ de ter inzagelegging en de proceduretermijnen.

Zoals gezegd ben ik mij ervan bewust dat het huidige bestuurlijke standpunt van de gemeente een windpark niet toelaat op de beoogde locatie van het initiatief. Desalniettemin, ga ik ervan uit dat dit los staat van de uitoefening van uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening, op het moment dat er een (ontwerp)rijksinpassingsplan beschikbaar is en voldaan wordt aan de van toepassing zijnde toetsingskaders. Mocht u besluiten uw bevoegdheid voor vergunningverlening niet te willen uitoefenen, dan kan ik onder de RCR deze bevoegdheid van u overnemen en zelf overgaan tot vergunningverlening.

Tijdens het bestuurlijk overleg ontvang ik van u graag duidelijkheid of u uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening voor dit windpark wilt uitoefenen.

Agendapunt 3: Communicatie

In de ambtelijke werkgroep voor windpark N33 vindt ook overleg plaats specifiek over communicatie. Tot nu toe stond deze communicatie c.q. dit overleg in het teken van de aanvulling op het MER ten behoeve van de zesde variant. Nu het MER de afronding nadert, zal communicatie meer gericht gaan plaatsvinden over de volgende stappen in de besluitvorming. Participatie van alle betrokken partijen waaronder uw gemeente zou deze communicatie ten goede komen.

Daarom leg ik aan u de vraag voor in hoeverre uw gemeente kan en wil participeren in een dergelijk communicatieproces. Uiteraard zullen de posities en de rollen van de deelnemers in een dergelijke werkgroep nog in overleg dienen te worden gezien en vastgesteld.

Ook wil ik op korte termijn een omgevingsmanager of regio-coördinator aanstellen die met gemeenten en omwonenden van het windpark in gesprek gaat over de verschillende wensen en mogelijkheden om als omwonenden profijt te kunnen hebben van het windpark. Hiervoor hecht ik er sterk aan dat deze persoon vertrouwen geniet van de regio.

Daarom verzoek ik u om hiervoor een persoon of organisatie voor te dragen ter bespreking op het bestuurlijk overleg.

Contact

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben of behoefte hebben aan een nadere (mondelijke) toelichting, of de gevraagde inbreng voor het overleg willen toesturen, dan kunt u daarover contact opnemen met mijn medewerker [redacted], projectleider RCR windpark N33 (mail: [redacted]@minez.nl, tel. 06 [redacted]).

Hoogachtend,
De minister van Economische Zaken
Voor deze [redacted]

waarnemend lid/directie/Energie en Omgeving
[redacted]



> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gemeente Menterwolde
t.a.v. dhr. Velthuis, wethouder
Postbus 2
9649 ZG Muntendam

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door
[Redacted]

T 070- [Redacted]
@minez.nl

Ons kenmerk
DGEM-ED / 15099997

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum **- 17 JULI 2015 -**
Betreft Bestuurlijk overleg windpark N33

Geachte heer Velthuis,

Graag nodig ik u namens dhr. J.M.C. Smallegenbroek, directeur Energie en Omgeving, uit voor een bestuurlijk overleg over windpark N33 op:

Donderdag 27 augustus van 10:30 tot 12:00 uur
Locatie: gemeentehuis Menterwolde, Kerkstraat 2 te Muntendam..

Agenda:

1. Vaststelling voorkeursvariant
2. Vergunningverlening
3. Communicatie.

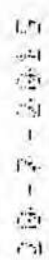
Toelichting

Zoals bekend wordt op dit moment de besluitvorming voorbereid voor de realisatie van een windpark van meer dan 100 MW dat (mogelijk) voor een deel op het grondgebied van uw gemeente is voorzien. Op deze besluitvorming is de Rijkscoördinatie-regeling (RCR) van toepassing. Dit betekent dat het Rijk, in casu de ministers van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (I&M) verantwoordelijk zijn voor het besluit over een eventueel inpassingsplan en dat de minister van Economische Zaken de ter inzagelegging van de besluiten (inpassingsplan en vergunningen) coördineert. Bijgevoegd treft u een korte nadere uitleg aan over het RCR-proces.

Op dit moment wordt een zestal opstellingsvarianten binnen het beoogde plangebied in het Milieueffectrapport (MER) onderzocht en met elkaar vergeleken. Het concept MER is in een afrondende fase en ligt op dit moment nog voor commentaar voor onder meer bij uw gemeente.

Het komende halfjaar zullen verschillende stappen worden doorlopen in het besluitvormingsproces. Dit zal uiteindelijk leiden tot besluitvorming over een Rijksinpassingsplan voor het Windpark N33 met de benodigde vergunningen voor de oprichting van het windpark.

In dit proces spelen decentrale overheden een belangrijke rol. Allereerst als bevoegd gezag voor specifieke vergunningen. Maar deze rol gaat verder dan het opstellen van bepaalde besluiten. Gemeentes en provincie brengen ook de



specifieke kennis mee die o.a. kan zorgen voor een betere inpassing in de omgeving.

In verband hiermee verzoek ik u om concreet te maken hoe u uw betrokkenheid ziet ten aanzien van de volgende onderwerpen: het vaststellen van een voorkeursvariant, de vergunningverlening, en communicatie. Deze onderwerpen staan centraal in het geplande Bestuurlijk Overleg.

Ik hecht aan een overleg over een voorkeursalternatief vanuit bestuurlijke overwegingen. Daarom heb ik de initiatiefnemers niet voor dit overleg uitgenodigd. Met hen voer ik separaat een gesprek over hun voorkeur voor een voorkeursalternatief.

Agendapunt 1: Vaststelling voorkeursvariant

Op dit moment wordt zoals gezegd een zestal opstellingsvarianten in het kader van het MER onderzocht. Deze opstellingsvarianten zullen de basis vormen voor het vaststellen van een voorkeursvariant, waarna deze voorkeursvariant de basis wordt voor een op te stellen voorontwerp van een inpassingsplan.

Gelet op de betrokkenheid van uw gemeente vinden wij het belangrijk dat de besluitvorming zoveel mogelijk in overleg met de betrokken overheden, waaronder uw gemeente, kan plaatsvinden. Hoewel in een later stadium overleg met uw gemeente zal plaatsvinden als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening - aan de hand van het voorontwerp van een inpassingsplan -, stellen wij het zeer op prijs als u in dit stadium bereid bent om een voorkeur uit te spreken voor een voorkeursvariant.

Om de gemeenten te faciliteren in de meningsvorming over een mogelijk voorkeursalternatief zal op 17 augustus a.s. tijdens een werkbijeenkomst van de projectgroep windpark N33 de gelegenheid zijn om effecten van (combinaties van) de onderzochte varianten inzichtelijk te maken. Uw gemeente zal hier ambtelijk vertegenwoordigd zijn. Natuurlijk is ook een lid van uw college welkom om uw vragen op deze werkbijeenkomst te stellen.

Ik ben mij er van bewust dat het huidige bestuurlijke standpunt van de gemeente een windpark niet toelaat op de beoogde locatie van het initiatief.

Tijdens het bestuurlijk overleg wil ik graag duidelijkheid krijgen of er een voorkeursvariant mogelijk is binnen de kaders van het MER onderzoek die gedragen wordt door de gezamenlijke gemeenten en de provincie.

Graag zou ik daarom uiterlijk **een week voorafgaand aan het bestuurlijk overleg**, dus uiterlijk op 20 augustus, als inbreng van uw zijde een voorstel ontvangen voor een voorkeursalternatief dat past binnen de varianten die zijn onderzocht in het MER, en past binnen het afsprakenkader van het Energieakkoord c.q. de provinciale taakstelling voor wind op land.

Indien tijdens het bestuurlijk overleg inderdaad een door de gezamenlijke gemeenten gedragen voorkeursalternatief mogelijk blijkt, heb ik er uiteraard begrip voor dat u een standpunt hieromtrent nog wilt voorleggen aan uw raad in de eerste gemeenteraadsvergadering volgend op dit bestuurlijk overleg, alvorens ik op basis van dit voorstel verder ga met het voorbereiden van besluitvorming over het inpassingsplan.

Indien de gemeenten niet tot overeenstemming komen over een voorkeursalternatief, dan zal ik vanuit mijn verantwoordelijkheid, tezamen met de minister van IenM, zelf een voorkeursvariant vaststellen die de basis zal zijn voor het inpassingsplan.

Agendapunt 2: Vergunningverlening

Zoals hierboven aangegeven zal het Rijk op basis van alle relevante factoren, waaronder vanzelfsprekend de resultaten van het MER, een afweging van alle relevante belangen maken die uiteindelijk uitmondt in een besluit over het inpassingsplan.

De bevoegdheidsverdeling ten aanzien van de besluitvorming over vergunningaanvragen wijzigt in beginsel niet onder de RCR. Dit betekent dat u als gemeente mogelijk ook bevoegd gezag bent. Dit betreft hoofdzakelijk de omgevingsvergunning. De relevante aanvragen zullen bij u ingediend worden. Onder de RCR coördineert de minister van EZ de ter inzagelegging en de proceduretermijnen.

Zoals gezegd ben ik mij ervan bewust dat het huidige bestuurlijke standpunt van de gemeente een windpark niet toelaat op de beoogde locatie van het initiatief. Desalniettemin, ga ik ervan uit dat dit los staat van de uitoefening van uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening, op het moment dat er een (ontwerp)rijksinpassingsplan beschikbaar is en voldaan wordt aan de van toepassing zijnde toetsingskaders.

Mocht u besluiten uw bevoegdheid voor vergunningverlening niet te willen uitoefenen, dan kan ik onder de RCR deze bevoegdheid van u overnemen en zelf overgaan tot vergunningverlening.

Tijdens het bestuurlijk overleg ontvang ik van u graag de bevestiging dat u conform uw eerdere besluit van 17 september 2013, uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening voor dit windpark wilt uitoefenen.

Agendapunt 3: Communicatie

In de ambtelijke werkgroep voor windpark N33 vindt ook overleg plaats specifiek over communicatie. Tot nu toe stond deze communicatie c.q. dit overleg in het teken van de aanvulling op het MER ten behoeve van de zesde variant.

Nu het MER de afronding nadert, zal communicatie meer gericht gaan plaatsvinden over de volgende stappen in de besluitvorming. Participatie van alle betrokken partijen waaronder uw gemeente zou deze communicatie ten goede komen.

Daarom leg ik aan u de vraag voor in hoeverre uw gemeente kan en wil participeren in een dergelijk communicatieproces. Uiteraard zullen de posities en de rollen van de deelnemers in een dergelijke werkgroep nog in overleg dienen te worden gezien en vastgesteld.

Ook wil ik op korte termijn een omgevingsmanager of regio-coördinator aanstellen die met gemeenten en omwonenden van het windpark in gesprek gaat over de verschillende wensen en mogelijkheden om als omwonenden profijt te kunnen hebben van het windpark. Hiervoor hecht ik er sterk aan dat deze persoon vertrouwen geniet van de regio.

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
DGETM-EO / 15099997

Daarom verzoek ik u om hiervoor een persoon of organisatie voor te dragen ter bespreking op het bestuurlijk overleg.

Contact

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben of behoefte hebben aan een nadere (mondelijke) toelichting, of de gevraagde inbreng voor het overleg willen toesturen, dan kunt u daarover contact opnemen met mijn medewerker [redacted], projectleider RCR windpark N33 (mail: [redacted]@minez.nl, tel. 06 [redacted]).

Hoogachtend,
De minister van Economische Zaken,
Voor deze,

[redacted]
waarnemend mt-ju directie Energie en Omgeving
[redacted]



> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Provincie Groningen
T.a.v. mw. N. Homan, gedeputeerde
Postbus 610
9700 AP Groningen

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

T 070
@minez.nl

Ons kenmerk
DGEIM-ED / 15100690

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum **- 17 JULI 2015 -**
Betreft Bestuurlijk overleg windpark N33

Geachte mevrouw Homan,

Graag nodig ik u namens dhr. J.M.C. Smaltenbroek, directeur Energie en Omgeving, uit voor een bestuurlijk overleg over windpark N33 op:

Donderdag 27 augustus van 10:30 tot 12:00 uur
Locatie: gemeentehuis Menterwolde, Kerkstraat 2 te Muntendam.

Agenda:

1. Vaststelling voorkeursvariant
2. Vergunningverlening
3. Communicatie.

Toelichting

Zoals bekend wordt op dit moment de besluitvorming voorbereid voor de realisatie van een windpark van meer dan 100 MW dat (mogelijk) voor een deel op het grondgebied van uw gemeente is voorzien. Op deze besluitvorming is de Rijkscoördinatieregeling (RCR) van toepassing. Dit betekent dat het Rijk, in casu de ministers van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (I&M) verantwoordelijk zijn voor het besluit over een eventueel inpassingsplan en dat de minister van Economische Zaken de ter inzagelegging van de besluiten (inpassingsplan en vergunningen) coördineert. Bijgevoegd treft u een korte nadere uitleg aan over het RCR-proces.

Op dit moment wordt een zestal opstellingsvarianten binnen het beoogde plangebied in het Milieueffectrapport (MER) onderzocht en met elkaar vergeleken. Het concept MER is in een afrondende fase en ligt op dit moment nog voor commentaar voor onder meer bij uw organisatie.

Het komende halfjaar zullen verschillende stappen worden doorlopen in het besluitvormingsproces. Dit zal uiteindelijk leiden tot besluitvorming over een Rijksinpassingsplan voor het Windpark N33 met de benodigde vergunningen voor de oprichting van het windpark.

In dit proces spelen decentrale overheden een belangrijke rol. Allereerst als bevoegd gezag voor specifieke vergunningen. Maar deze rol gaat verder dan het



opstellen van bepaalde besluiten. Gemeentes en provincie brengen ook de specifieke kennis mee die o.a. kan zorgen voor een betere inpassing in de omgeving.

In verband hiermee verzoek ik u om concreet te maken hoe u uw betrokkenheid ziet ten aanzien van de volgende onderwerpen: het vaststellen van een voorkeursvariant, de vergunningverlening, en communicatie. Deze onderwerpen staan centraal in het geplande Bestuurlijk Overleg.

Ik hecht aan een overleg over een voorkeursalternatief vanuit bestuurlijke overwegingen. Daarom heb ik de initiatiefnemers niet voor dit overleg uitgenodigd. Met hen voer ik separaat een gesprek over hun voorkeur voor een voorkeursalternatief.

Agendapunt 1: Vaststelling voorkeursvariant

Op dit moment wordt zoals gezegd een zestal opstellingsvarianten in het kader van het MER onderzocht. Deze opstellingsvarianten zullen de basis vormen voor het vaststellen van een voorkeursvariant, waarna deze voorkeursvariant de basis wordt voor een op te stellen voorontwerp van een inpassingsplan.

Gelet op de betrokkenheid van de provincie Groningen vinden wij het belangrijk dat de besluitvorming zoveel mogelijk in overleg met de betrokken overheden, waaronder de provincie, kan plaatsvinden. Hoewel in een later stadium overleg met de provincie zal plaatsvinden als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening - aan de hand van het voorontwerp van een inpassingsplan - stellen wij het zeer op prijs als u in dit stadium bereid bent om een voorkeur uit te spreken voor een voorkeursvariant.

Om provincie en gemeenten te faciliteren in de meningsvorming over een mogelijk voorkeursalternatief zal op 17 augustus a.s. tijdens een werkbijeenkomst van de projectgroep windpark N33 de gelegenheid zijn om effecten van (combinaties van) de onderzochte varianten inzichtelijk te maken. Uw organisatie zal hier ambtelijk vertegenwoordigd zijn. Natuurlijk bent ook u welkom om uw vragen op deze werkbijeenkomst te stellen.

Tijdens het bestuurlijk overleg wil ik graag duidelijkheid krijgen of er een voorkeursvariant mogelijk is binnen de kaders van het MER onderzoek die gedragen wordt door de gezamenlijke gemeenten en de provincie.

Graag zou ik daarom uiterlijk **een week voorafgaand aan het bestuurlijk overleg**, dus uiterlijk op 20 augustus, als inbreng van uw zijde een voorstel ontvangen voor een voorkeursalternatief dat past binnen de varianten die zijn onderzocht in het MER, en past binnen het afsprakenkader van het Energieakkoord c.q. de provinciale taakstelling voor wind op land.

Indien tijdens het bestuurlijk overleg inderdaad een door de gezamenlijke gemeenten gedragen voorkeursalternatief mogelijk blijkt, heb ik er uiteraard begrip voor dat de gemeenten een standpunt hieromtrent nog willen voorleggen aan hun raad in de eerste gemeenteraadsvergadering volgend op dit bestuurlijk overleg, alvorens ik op basis van dit voorstel verder ga met het voorbereiden van besluitvorming over het inpassingsplan.

Indien de gemeenten niet tot overeenstemming komen over een voorkeursalternatief, dan zal ik vanuit mijn verantwoordelijkheid, tezamen met de minister van IenM, zelf een voorkeursvariant vaststellen die de basis zal zijn voor het inpassingsplan.

Agendapunt 2: Vergunningverlening

Zoals hierboven aangegeven zal het Rijk op basis van alle relevante factoren, waaronder vanzelfsprekend de resultaten van het MER, een afweging van alle relevante belangen maken die uiteindelijk uitmondt in een besluit over het inpassingsplan.

De bevoegdheidsverdeling ten aanzien van de besluitvorming over vergunningaanvragen wijzigt in beginsel niet onder de RCR. Dit betekent dat u als provincie mogelijk ook bevoegd gezag bent. Dit betreft mogelijk de Natuurbeschermingswetvergunningen en de ontgrondingsvergunning. De relevante aanvragen zullen bij u ingediend worden. Onder de RCR coördineert de minister van EZ de ter inzagelegging en de proceduretermijnen.

Mocht u besluiten uw bevoegdheid voor vergunningverlening niet te willen uitoefenen, dan kan ik onder de RCR deze bevoegdheid van u overnemen en zelf overgaan tot vergunningverlening.

Tijdens het bestuurlijk overleg ontvang ik van u graag de bevestiging dat u uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening voor dit windpark wilt uitoefenen.

Agendapunt 3: Communicatie

In de ambtelijke werkgroep voor windpark N33 vindt ook overleg plaats specifiek over communicatie. Tot nu toe stond deze communicatie c.q. dit overleg in het teken van de aanvulling op het MER ten behoeve van de zesde variant. Nu het MER de afronding nadert, zal communicatie meer gericht gaan plaatsvinden over de volgende stappen in de besluitvorming. Uw organisatie maakt reeds deel uit van dit communicatieoverleg.

Participatie van alle betrokken partijen waaronder de gemeenten zou deze communicatie ten goede komen. Daarom leg ik aan de gemeenten de vraag voor in hoeverre zij willen en kunnen participeren in een dergelijk communicatieproces. Uiteraard zullen de posities en de rollen van de deelnemers in een dergelijke werkgroep nog in overleg dienen te worden gezien en vastgesteld.

Ook wil ik op korte termijn een omgevingsmanager of regio-coördinator aanstellen die met gemeenten en omwonenden van het windpark in gesprek gaat over de verschillende wensen en mogelijkheden om als omwonenden profijt te kunnen hebben van het windpark. Hiervoor hecht ik er sterk aan dat deze persoon vertrouwen geniet van de regio.

Daarom verzoek ik u om hiervoor een persoon of organisatie voor te dragen ter bespreking op het bestuurlijk overleg.

Contact



> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gemeente Veendam
T.a.v. dhr. H.J. Schmaal, wethouder
Postbus 200004
9640 PA, Veendam

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutsweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

T 070 [redacted]
[redacted]@minez.nl

Ons kenmerk
DGEM-EO / 15100686

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum - 17 JULI 2015 -
Betreft Bestuurlijk overleg windpark N33

Geachte heer Schmaal,

Graag nodig ik u namens dhr. J.M.C. Smallegenbroek, directeur Energie en Omgeving, uit voor een bestuurlijk overleg over windpark N33 op:

Donderdag 27 augustus van 10:30 tot 12:00 uur
Locatie: gemeentehuis Menterwolde, Kerkstraat 2 te Muntendam.

Agenda:

1. Vaststelling voorkeursvariant
2. Vergunningverlening
3. Communicatie.

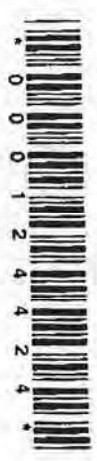
Toelichting

Zoals bekend wordt op dit moment de besluitvorming voorbereid voor de realisatie van een windpark van meer dan 100 MW dat (mogelijk) voor een deel op het grondgebied van uw gemeente is voorzien. Op deze besluitvorming is de Rijkscoördinatie-regeling (RCR) van toepassing. Dit betekent dat het Rijk, in casu de ministers van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (I&M) verantwoordelijk zijn voor het besluit over een eventueel inpassingsplan en dat de minister van Economische Zaken de ter inzagelegging van de besluiten (inpassingsplan en vergunningen) coördineert. Bijgevoegd treft u een korte nadere uitleg aan over het RCR-proces.

Op dit moment wordt een zestal opstellingsvarianten binnen het beoogde plangebied in het Milieueffectrapport (MER) onderzocht en met elkaar vergeleken. Het concept MER is in een afrondende fase en ligt op dit moment nog voor commentaar voor onder meer bij uw gemeente.

Het komende halfjaar zullen verschillende stappen worden doorlopen in het besluitvormingsproces. Dit zal uiteindelijk leiden tot besluitvorming over een Rijksinpassingsplan voor het Windpark N33 met de benodigde vergunningen voor de oprichting van het windpark.

In dit proces spelen decentrale overheden een belangrijke rol. Allereerst als bevoegd gezag voor specifieke vergunningen. Maar deze rol gaat verder dan het



opstellen van bepaalde besluiten. Gemeentes en provincie brengen ook de specifieke kennis mee die o.a. kan zorgen voor een betere inpassing in de omgeving.

In verband hiermee verzoek ik u om concreet te maken hoe u uw betrokkenheid ziet ten aanzien van de volgende onderwerpen: het vaststellen van een voorkeursvariant, de vergunningverlening, en communicatie. Deze onderwerpen staan centraal in het geplande Bestuurlijk Overleg.

Ik hecht aan een overleg over een voorkeursalternatief vanuit bestuurlijke overwegingen. Daarom heb ik de initiatiefnemers niet voor dit overleg uitgenodigd. Met hen voer ik separaat een gesprek over hun voorkeur voor een voorkeursalternatief.

Agendapunt 1: Vaststelling voorkeursvariant

Op dit moment wordt zoals gezegd een zestal opstellingsvarianten in het kader van het MER onderzocht. Deze opstellingsvarianten zullen de basis vormen voor het vaststellen van een voorkeursvariant, waarna deze voorkeursvariant de basis wordt voor een op te stellen voorontwerp van een inpassingsplan.

Gelet op de betrokkenheid van uw gemeente vinden wij het belangrijk dat de besluitvorming zoveel mogelijk in overleg met de betrokken overheden, waaronder uw gemeente, kan plaatsvinden. Hoewel in een later stadium overleg met uw gemeente zal plaatsvinden als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening - aan de hand van het voorontwerp van een inpassingsplan -, stellen wij het zeer op prijs als u in dit stadium bereid bent om een voorkeur uit te spreken voor een voorkeursvariant.

Om de gemeenten te faciliteren in de meningsvorming over een mogelijk voorkeursalternatief zal op 17 augustus a.s. tijdens een werkbijeenkomst van de projectgroep windpark N33 de gelegenheid zijn om effecten van (combinaties van) de onderzochte varianten inzichtelijk te maken. Uw gemeente zal hier ambtelijk vertegenwoordigd zijn. Natuurlijk is ook een lid van uw college welkom om uw vragen op deze werkbijeenkomst te stellen.

Ik ben mij er van bewust dat het huidige bestuurlijke standpunt van de gemeente een windpark niet toelaat op de beoogde locatie van het initiatief. Tijdens het bestuurlijk overleg wil ik graag duidelijkheid krijgen of er een voorkeursvariant mogelijk is binnen de kaders van het MER onderzoek die gedragen wordt door de gezamenlijke gemeenten en de provincie.

Graag zou ik daarom uiterlijk **een week vóór**gaand aan het bestuurlijk overleg, dus uiterlijk op 20 augustus, als inbreng van uw zijde een voorstel ontvangen voor een voorkeursalternatief dat past binnen de varianten die zijn onderzocht in het MER, en past binnen het afsprakenkader van het Energieakkoord c.q. de provinciale taakstelling voor wind op land.

Indien tijdens het bestuurlijk overleg inderdaad een door de gezamenlijke gemeenten gedragen voorkeursalternatief mogelijk blijkt, heb ik er uiteraard begrip voor dat u een standpunt hieromtrent nog wilt voorleggen aan uw raad in de eerste gemeenteraadsvergadering volgend op dit bestuurlijk overleg, alvorens ik op basis van dit voorstel verder ga met het voorbereiden van besluitvorming over het inpassingsplan.

Indien de gemeenten niet tot overeenstemming komen over een voorkeursalternatief, dan zal ik vanuit mijn verantwoordelijkheid, tezamen met de minister van IenM, zelf een voorkeursvariant vaststellen die de basis zal zijn voor het inpassingsplan.

Agendapunt 2: Vergunningverlening

Zoals hierboven aangegeven zal het Rijk op basis van alle relevante factoren, waaronder vanzelfsprekend de resultaten van het MER, een afweging van alle relevante belangen maken die uiteindelijk uitmondt in een besluit over het inpassingsplan.

De bevoegdheidsverdeling ten aanzien van de besluitvorming over vergunningaanvragen wijzigt in beginsel niet onder de RCR. Dit betekent dat u als gemeente mogelijk ook bevoegd gezag bent. Dit betreft hoofdzakelijk de omgevingsvergunning. De relevante aanvragen zullen bij u ingediend worden. Onder de RCR coördineert de minister van EZ de ter inzagelegging en de proceduretermijnen.

Zoals gezegd ben ik mij ervan bewust dat het huidige bestuurlijke standpunt van de gemeente een windpark niet toelaat op de beoogde locatie van het initiatief. Desalniettemin, ga ik ervan uit dat dit los staat van de uitoefening van uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening, op het moment dat er een (ontwerp)rijksinpassingsplan beschikbaar is en voldaan wordt aan de van toepassing zijnde toetsingskaders. Mocht u besluiten uw bevoegdheid voor vergunningverlening niet te willen uitoefenen, dan kan ik onder de RCR deze bevoegdheid van u overnemen en zelf overgaan tot vergunningverlening.

Tijdens het bestuurlijk overleg ontvang ik van u graag duidelijkheid of u uw bevoegdheden ten aanzien van de vergunningverlening voor dit windpark wilt uitoefenen.

Agendapunt 3: Communicatie

In de ambtelijke werkgroep voor windpark N33 vindt ook overleg plaats specifiek over communicatie. Tot nu toe stond deze communicatie c.q. dit overleg in het teken van de aanvulling op het MER ten behoeve van de zesde variant. Nu het MER de afronding nadert, zal communicatie meer gericht gaan plaatsvinden over de volgende stappen in de besluitvorming. Participatie van alle betrokken partijen waaronder uw gemeente zou deze communicatie ten goede komen.

Daarom leg ik aan u de vraag voor in hoeverre uw gemeente kan en wil participeren in een dergelijk communicatieproces. Uiteraard zullen de posities en de rollen van de deelnemers in een dergelijke werkgroep nog in overleg dienen te worden gezien en vastgesteld.

Ook wil ik op korte termijn een omgevingsmanager of regio-coördinator aanstellen die met gemeenten en omwonenden van het windpark in gesprek gaat over de verschillende wensen en mogelijkheden om als omwonenden profijt te kunnen hebben van het windpark. Hiervoor hecht ik er sterk aan dat deze persoon vertrouwen geniet van de regio.

Daarom verzoek ik u om hiervoor een persoon of organisatie voor te dragen ter bespreking op het bestuurlijk overleg.

Contact

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben of behoefte hebben aan een nadere (mondelinge) toelichting, of de gevraagde inbreng voor het overleg willen toesturen, dan kunt u daarover contact opnemen met mijn medewerker [redacted], projectleider RCR windpark N33 (mail: [redacted]@minez.nl, tel. 06 [redacted]).

Hoogachtend,
De minister van Economische Zaken.
Voor deze, [redacted]

Waarnemend ~~lid~~ directie Energie en Omgeving
[redacted]



verslag

www.rijksoverheid.nl/ez

Contactpersoon
 [redacted]

Datum
 20 augustus 2015

Omschrijving	Projectgroep windpark N33
Vergaderdatum en -tijd	Donderdag 20 augustus 2015, 13.30-16.00 uur
Vergaderplaats	RVO kantoor Zwolle
Aanwezig	[redacted] (RWE), [redacted] (RWE), [redacted] (RWE/Essent), [redacted] (Yard Energy), [redacted] (gemeente Oldambt), [redacted] (gemeente Menterwolde), [redacted] (gemeente Veendam), [redacted] (provincie Groningen), [redacted] (provincie Groningen), [redacted] (Pondera), [redacted] (Pondera), [redacted] (EZ, voorzitter), [redacted] (RVO; bureau Energieprojecten, verslag)
Afwezig	[redacted] (Rijkswaterstaat), [redacted] (EZ)

1. Opening

[redacted] heet allen welkom en opent de vergadering.

2. Verslag vorige vergadering (2-7-2015)

Met overname van de reacties van de provincie Groningen en gemeente Oldambt wordt het verslag van het overleg van 2 juli 2015 vastgesteld.

T.a.v. de actiepunten: 'Opvolging toezegging minister Kamp wat betreft mogelijkheden nieuwe technieken.'

[redacted] geeft aan dat het juridisch instrument van een inpassingsplan niet het juiste instrument om dit in op te nemen. Wel ligt er de toezegging van zowel minister als initiatiefnemers dat dit punt in de verdere uitwerking van het project op serieuze wijze zal worden meegenomen.

[redacted] geeft aan t.a.v. de best beschikbare technieken dat een inpassingsplan wordt vastgesteld waardoor mogelijk alternatieve configuraties niet meer mogelijk zijn. De provincie ziet liever niet dat die weg wordt afgesneden/onmogelijk gemaakt en vraagt daar aandacht voor. [redacted] geeft aan dat bespreking hiervan vooral past in het traject van het bestuurlijk overleg voor vaststelling van het VKA.

3. Planning

De belangrijkste stappen in de planning worden globaal doorgenomen. [redacted] geeft aan dat de keuze voor type turbines pas 1-1,5 jaar na onherroepelijk worden van vergunningen (incl. Financiering en aanbesteding) kan plaatsvinden. Het wordt duidelijk dat het streven naar definitieve besluiten voor mei 2016 niet realistisch is.

T.a.v. het bestuurlijk overleg en de vaststelling van het VKA geeft [] aan dat het voor EZ belangrijk is te weten hoe de lokale bestuurders denken over de aspecten die moeten worden meegenomen bij het besluit van het VKA en hoe deze aspecten moeten worden gewogen.

Datum
3 juli 2015

[] geeft aan dat het niet haalbaar is om vóór 27 augustus een uitspraak te krijgen van DS over hun voorkeur ten aanzien van de varianten. Het lukt wel op uiterlijk 8 september a.s. en dat hierdoor niet handig is om het bestuurlijk overleg op 27 augustus te laten staan.

[] geeft aan dat de heer Smallenbroek en de gedeputeerde tot de conclusie waren gekomen dat het bestuurlijk overleg doorgang kan vinden.

[] vraagt hoe [] de rol van een gebiedscoördinator ziet. [] geeft dat deze nog aan te stellen persoon met gemeenten en bewoners het gesprek moet aangaan om te achterhalen baten/voordelen van het park ook ten goede kunnen van de omwonenden. [] van Elzinga & Oterdoom doet dat in Drentse Monden en Oostermoer. Er is weinig binnen gekomen op de oproep aan de regio om met suggesties te komen voor geschikte personen om deze taak voor windpark N33 aan te gaan. [] heeft het verzoek om suggesties op de agenda voor het BO op 27 augustus gezet. EZ hecht eraan dat het wordt gedaan door iemand die het vertrouwen van de regio heeft. [] zegt dat de provincie er wel over na denkt.

Wat betreft het op 31 augustus geplande vergunningenoverleg vraagt [] of er goed kan worden gekeken wie er het beste kan deelnemen. Een overleg met een hele grote groep zou niet handig/efficiënt zijn. Het gaat vooral om de vergunningverleners. Het verzoek aan de PG-leden is om hier goed naar te kijken en [] te informeren (**actie: gemeenten en provincie**). [] zal de gemeenten en provincie nog benaderen om de check te doen (**actie: BEP**).

4. Voortgang afronding Notitie Reikwijdte en Detail

[] zegt uit dat de zienswijzen die nu zijn ingediend en inhoudelijk gelijk zijn aan zienswijzen bij de vorige NRD niet opnieuw uitgebreid zullen worden beantwoord, maar dat er zal worden verwezen naar de beantwoording bij de vorige NRD. Net als bij de vorige NRD komt er geen separate nota van beantwoording, maar zal de beantwoording op beknopte wijze worden opgenomen in de notitie zelf.

5. Bespreking commentaartabellen MER

Er wordt afgesproken dat Pondera de antwoorden op het commentaar van de provincie zal mailen zodat deze aan de specialisten kan worden voorgelegd (**actie Pondera**). Als dan nog vragen over blijven zullen de provincie en Pondera dit telefonisch afstemmen.

T.a.v. De verwerking van het commentaar van de gemeenten wordt afgesproken dat indien de gemeenten hierover vragen hebben, dat deze aan Pondera zullen worden gemaïld (**actie: gemeenten**).

YARD en RWE hebben ter vergadering geen vragen of opmerkingen t.a.v. de tabel en de verwerking van het commentaar.

Als alles is verwerkt wordt de concept-MER nog aan het projectgroep gemaïld. Niet meer voor commentaar, maar zodat allen de stukken compleet hebben (**actie Pondera**)

6. Wvttk en vervolgspraak

Er wordt besloten om een volgende vergaderingenreeks in te plannen.

- Het eerst volgende PG-overleg: op donderdag 17 september van 10:00-12:30 in Zwolle. [] kan er dan niet bij zijn.

[] vraagt aan de gemeenten en de provincie om bij afwezigheid vervanging te regelen of af te stemmen met de collega's van een andere gemeente (**actie: allen**).

- Daarna een PG-overleg op donderdag 1-10 13:30-16:00 in Groningen bij de provincie.

- Vervolgens vergadert de PG om de 3 weken tenzij er reden is om daarvan af te wijken. Nader zal worden gezien of de PG om en om in Zwolle of Groningen bijeen zal komen.

[] regelt de uitnodigingen (**actie BEP**)

[] (gemeente Veendam) doet een oproep om de plannen voor het windpark zoals deze nu op tafel liggen niet verder door te zetten en doet een betoog voor wijziging van de locatie van het windpark.

Datum
3 juli 2015

Aktie	Aktiehouder	wanneer
Doorgeven aan [] welke vergunningverleners aan het vergunningenoverleg zullen deelnemen. Marelo volgende week hierover contact op	de gemeenten de provincie BEP	Uiterlijk 25-8
de antwoorden op het commentaar de provincie op de MER worden gemaïld zodat deze aan de specialisten kan worden voorgelegd.	Pondera	z.s.m..
Eventuele vragen van de gemeenten t.a.v. de verwerking van hun commentaar in de MER worden per mail verzonden aan Pondera	de gemeenten	Uiterlijk 21-8
Na verwerking van alle opmerkingen in de MER, de aangepaste versie aan de PG-leden mailen	Pondera	?
De gemeenten en de provincie regelen vervanging bij afwezigheid bij het PG-overleg. Indien niet mogelijk dan afstemmen ze inbreng af met een andere deelnemer van het overleg.	de gemeenten de provincie	doorlopend
Uitnodigingen voor volgende reeks PG-overleggen	BEP	Week 35

UITWERKING WERKSESSIE 17 AUGUSTUS

Datum	21 augustus 2015
Aan	Projectgroep Windpark N33
Van	Pondera Consult
Betreft	Uitwerking werksessie 17 augustus windpark N33
Projectnummer	709016

Deze notitie en kaarten zijn tot stand gekomen op basis van de bevindingen uit het concept-MER (o.a. presentatie vergadering 2 juli 2015), de vragen vanuit de projectgroep WP N33 en de werksessie van 17 augustus 2015.

De projectgroep heeft aangegeven dat zij graag een aantal kaarten ontvangt waarbij inzicht wordt gegeven wat er gebeurt indien je één bepaald aspect als belangrijkste uitgangspunt hanteert en als het ware "vastzet". Het gaat om de aspecten waarop keuzes mogelijk zijn die van invloed zijn op de inrichting van het windpark: landschap, geluid, afstand van 1500 meter tot bebouwing en tot woonkernen, energieopbrengst en een groter aantal MW per windturbine.

Dit "vastzetten" betekent dat er:

1. geen kaarten worden getoond vanuit het samenspel van verschillende aspecten en;
2. dat de economische haalbaarheid niet in de beoordeling is meegenomen;
3. dat geen rekening is gehouden met de verdeling van de grondposities van de beide initiatiefnemers.

Dit zijn zaken die bij totstandkoming van het uiteindelijke voorkeursalternatief (VKA) wel een rol spelen.

De initiatiefnemers willen, voor alle duidelijkheid, stellen dat deze kaarten geen alternatieven beschrijven voor de variant die de initiatiefnemers kunnen waarmaken in het uiteindelijk VKA.

Uitgangspunten bij de totstandkoming van de kaarten zijn dat de windturbines binnen het plangebied liggen, opgeteld een windpark vormen van meer dan 100 MW en buiten de belemmeringszones liggen.

Op de kaarten zijn, tegen de achtergrond van het plangebied, telkens de geluidcontouren van 47 Lden (de wettelijke norm) en 42 Lden en de afstand tot de dichtstbijzijnde woningen aangegeven. In de legenda staat het aantal windturbines, het aantal gehinderden tussen 42-47 Lden en tussen 37-42 Lden en een beoordeling van landschap. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Landschap is beoordeeld op vier onderdelen (horizonbeslag, herkenbaarheid van de opstelling, samenhang andere windparken en visuele rust) ten opzichte van variant 4 en

- variant 6 uit het MER. Er wordt gescoord op een driepuntsschaal. Een plus (+) staat voor een verbetering t.o.v. variant 4 of 6. Een min (-) staat voor een verslechtering t.o.v. van variant 4 of 6. Een nul (0) staat voor een vergelijkbaar effect als variant 4 of 6.
- Gemiddeld aantal gehinderden is bepaald op basis van een gemiddeld percentage gehinderden in de betreffende geluidcontour gebaseerd op een woningbezetting van 2,2 persoon. In de Lden 37-42 dB contour zijn dichtbebouwde gebieden niet meegenomen in de beoordeling conform methodiek in het MER.
- De kaarten 2 tot en met 10 zijn gebaseerd op een Senvion 3,2M114 windturbine op 123 meter ashoogte en de kaarten 11 tot en met 13 zijn gebaseerd op een Enercon E126 EP4 windturbine op 135 meter ashoogte.

Achtereenvolgens zijn de volgende kaarten opgenomen:

- Kaart 1 Belemmeringen
- Kaart 2 en 3 Variant 4 en variant 6
- Kaart 4, 5 en 6 Landschap
- Kaart 7 en 8 Gehinderden geluid
- Kaart 9 Afstand 1500 meter tot woonkernen
- Kaart 10 Energieopbrengst
- Kaart 11, 12 en 13 Groter aantal MW per windturbine

Uitleg per kaart

In onderstaande alinea's is per kaart een korte toelichting gegeven.

Kaart 1 Belemmeringenkaart

De belemmeringenkaart geeft aan welke gebieden niet gebruikt kunnen worden voor de plaatsing van windturbines en/of waar belangrijke aandachtspunten van ontwikkeling van windturbines aanwezig zijn.

Kaarten 2 – 3 Kaarten variant 4 en variant 6

Deze kaarten geven de eigenschappen van de twee best scorende alternatieven uit het MER weer. Variant 4 gebruikt drie deelgebieden en sluit qua plaatsing grotendeels aan bij de oriëntatie van de rijksweg N33. Variant 6 concentreert alle windturbines in het noordelijk deelgebied en heeft geen windturbines in de deelgebieden midden en zuid.

Een belangrijke hoofdkeuze, zoals blijkt uit het MER en bij beschouwing van de verschillende kaarten in deze notitie, is de keus tussen concentratie versus spreiding: worden de turbines en dus de effecten geconcentreerd in het noordelijk deelgebied of wordt dit gespreid over de drie deelgebieden.

Kaart 4 Kaart Landschap concentratie

Deze opstelling is een landschappelijke optimalisatie van de opstelling van variant 6 uit het MER op het punt van ordening. Opstellingslijnen zijn waar mogelijk rechtgetrokken, rekening houdend met de aanwezige belemmeringen zoals buisleidingen en watergangen. De opstelling scoort, in vergelijking met variant 6, niet significant beter op landschap. In deze opstelling zijn 34 windturbines geplaatst.

Kaart 5 Landschap spreiding

Deze opstelling is een optimalisatie op landschap door variant 4 uit het MER zo aan te passen dat het midden en zuid gebied aansluit bij de opstellingsvorm van windpark De Drentse Monden dat uit lijnopstellingen bestaat. Ten opzichte van variant 4 in het MER worden in het noorden meer windturbines geplaatst. Ten opzichte van variant 6 in het MER is dit noordelijk deelgebied meer geordend. Er zijn 32 windturbines geplaatst om windturbines buiten het grid te voorkomen. In het noordelijk deelgebied 24 windturbines en in het midden deelgebied een rij van 4 en in het zuidelijk deelgebied een rij van 4.

Kaart 6 Landschap spreiding - horizonbeslag

Bij deze opstelling is gekeken of een kleiner aantal windturbines in het noordelijk deelgebied leidt tot een verbetering op het horizonbeslag in het noorden. In het midden en zuid gebied zijn, zoals in variant 4, tweemaal twee lijnen van vier windturbines geplaatst, in totaal 34 windturbines.

Kaart 7 Aantal gehinderden geluid - concentratie

Bij deze opstelling is gekeken of het aantal gehinderden van variant 6 uit het MER nog verder kan worden gereduceerd. Hiervoor is de afstand tot Meeden vergroot en zijn twee windturbines richting Zuidbroek verwijderd. De opstelling heeft 32 windturbines.

Kaart 8 Aantal gehinderden geluid - spreiding

Bij deze opstelling is het aantal windturbines op de zuidelijke lijn van het noordelijk deelgebied verkleind t.o.v. variant 6 uit het MER. Dit is gedaan om te kijken of de geluidssituatie verbeterd kan worden. Tevens zijn de windturbines het meest dichtbij Zuidbroek verwijderd. In het midden en zuid deelgebied zijn windturbines geplaatst waarbij er geen woningen binnen de contour Lden 42-47 dB liggen.

Kaart 9 Afstand 1.500 meter tot woonkernen

Een van de vragen was het inzicht in 1.500 meter afstand tot alle woningen (ook vrijliggende woningen). Indien de afstand van 1.500 meter wordt aangehouden tot alle woningen dan is geen windpark van boven de 100 MW mogelijk (er blijft dan slechts ruimte om een kleine opstelling te plaatsen van opgeteld circa 40 MW). Er is daarom een opstelling bekeken waarbij 32 windturbine posities binnen het plangebied zijn geplaatst met 1.500 meter afstand tot aan de dichtbebouwde woongebieden.

Kaart 10 Energieopbrengst

Deze opstelling heeft, naast energieopbrengst, als extra randvoorwaarde dat er een verbetering voor geluid moet worden bewerkstelligd in vergelijking met variant 4 en variant 6 uit het MER. Er is gekeken of een opstelling mogelijk is met meer energieopbrengst (meer windturbineposities en grotere tussenafstanden) mits tegelijkertijd een verbetering van geluid optreedt. De opstelling bevat 38 windturbineposities.

Kaart 11 Groter aantal MW per turbine minder windturbines - concentratie

Deze opstelling heeft als uitgangspunt dat er alleen in het noord gebied windturbines met een groter vermogen van het type E-126 EP4 worden geplaatst (26 x 4,2 MW) en dat er minder posities met een iets grotere tussenafstand worden ingevuld. De toepassing van een groter type turbine maar minder windmolens, leidt niet tot een significante vermindering van de geluidbelasting (de windturbines kennen een lager bronvermogen, echter ze zijn groter, vangen

meer wind en draaien meer), het innemen van andere turbineposities kan wel leiden tot andere effecten voor geluid.

Kaart 12 Groter aantal MW per turbine minder windturbines - spreiding

Deze opstelling heeft gelijk aan kaart 11 en 13 als uitgangspunt dat er over de drie deelgebieden windturbines met een groter vermogen van het type E126 EP4 worden geplaatst (26 x 4,2 MW) en dat er minder posities met een iets grotere tussenafstand worden ingevuld. In afwijking van kaart 11 is een gespreide opstelling met windturbines over alle drie deelgebieden weergegeven.

Kaart 13 Groter aantal MW per turbine – zelfde aantal posities – concentratie

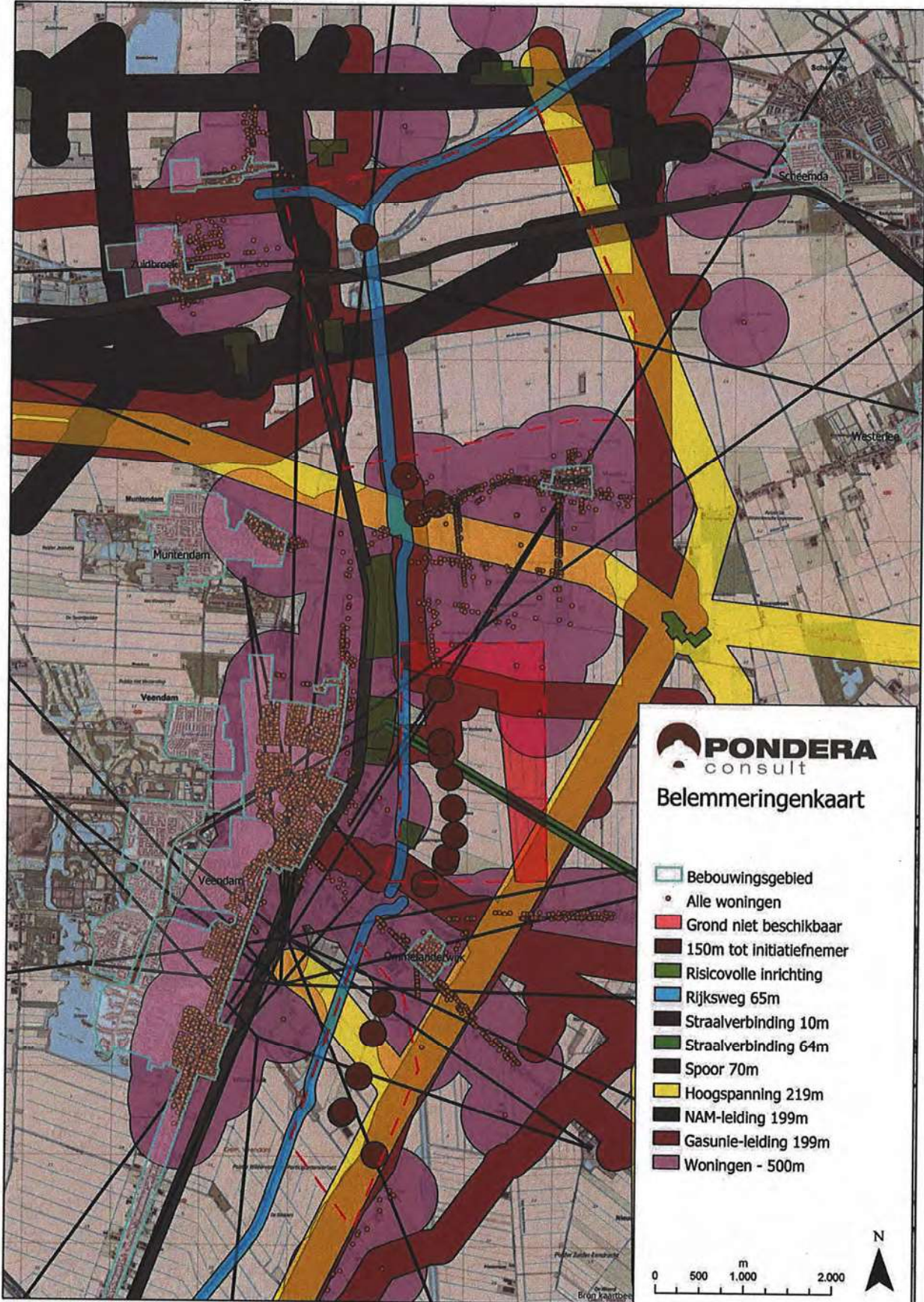
Deze heeft gelijk aan kaart 11 en 12 als uitgangspunt dat er grotere windturbines van het type E126 EP4 worden geplaatst (4,2 MW) en dat dezelfde posities als variant 6 kaart 3 in het noord gebied worden ingevuld. Dit is om inzicht te geven wat de effecten zouden kunnen zijn van toepassing van een windturbintype met een groter vermogen en mogelijk minder geluidbronvermogen. De windturbine vangt echter door zijn grotere formaat meer wind en de geluidscontouren zijn niet significant anders dan plaatsing, op gelijke turbineposities, van een Senvion 3.2 MW windturbine.

De informatie op de kaarten is voor het overzicht in de onderstaande tabel samengevat.

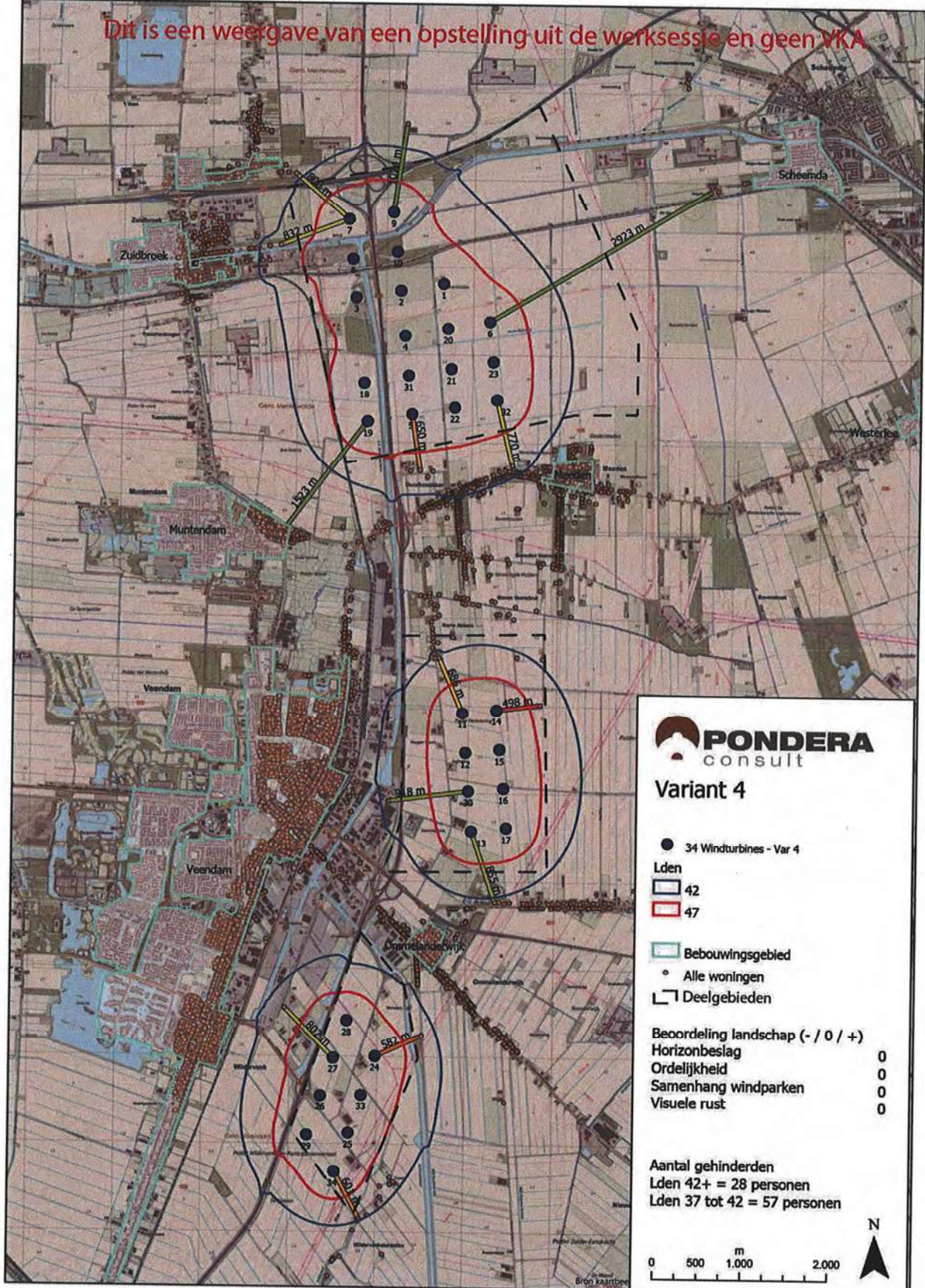
Kaart	Aantal windturbines				Geluid (aantal gehinderden)		Landschap (t.o.v. 4 en 6)*
	Noord	Midden	Zuid	Totaal	47-42	42-37	
2. Variant 4	18	8	8	34	28	57	n.v.t.
3. Variant 6	35	0	0	35	11	38	n.v.t.
4. Landschap concentratie	34	0	0	34	8	37	0 0 0 0
5. Landschap spreiding	24	4	4	32	1	35	- + + 0
6. Landschap spreiding – horizonbeslag	18	8	8	34	6	52	0 + 0 0
7. Gehinderden geluid – concentratie	32	0	0	32	2	28	0 0 0 0
8. Gehinderden geluid – spreiding	26	4	4	34	1	37	- + + 0
9. Afstand 1.500 meter tot woonkernen	26	3	3	32	2	22	- - - 0
10. Energieopbrengst	30	4	4	38	5	46	- + + -
11. Groter aantal MW per turbine minder windturbines – concentratie	26	0	0	26	1	26	0 + + +
12. Groter aantal MW per turbine minder windturbines – spreiding	18	4	4	26	0	12	0 + + +
13 Groter aantal MW per turbine – zelfde aantal posities – concentratie	35	0	0	35	9	41	0 0 0 0

* Volgorde van score landschap: Horizonbeslag, ordelijkheid, samenhang windparken, visuele rust

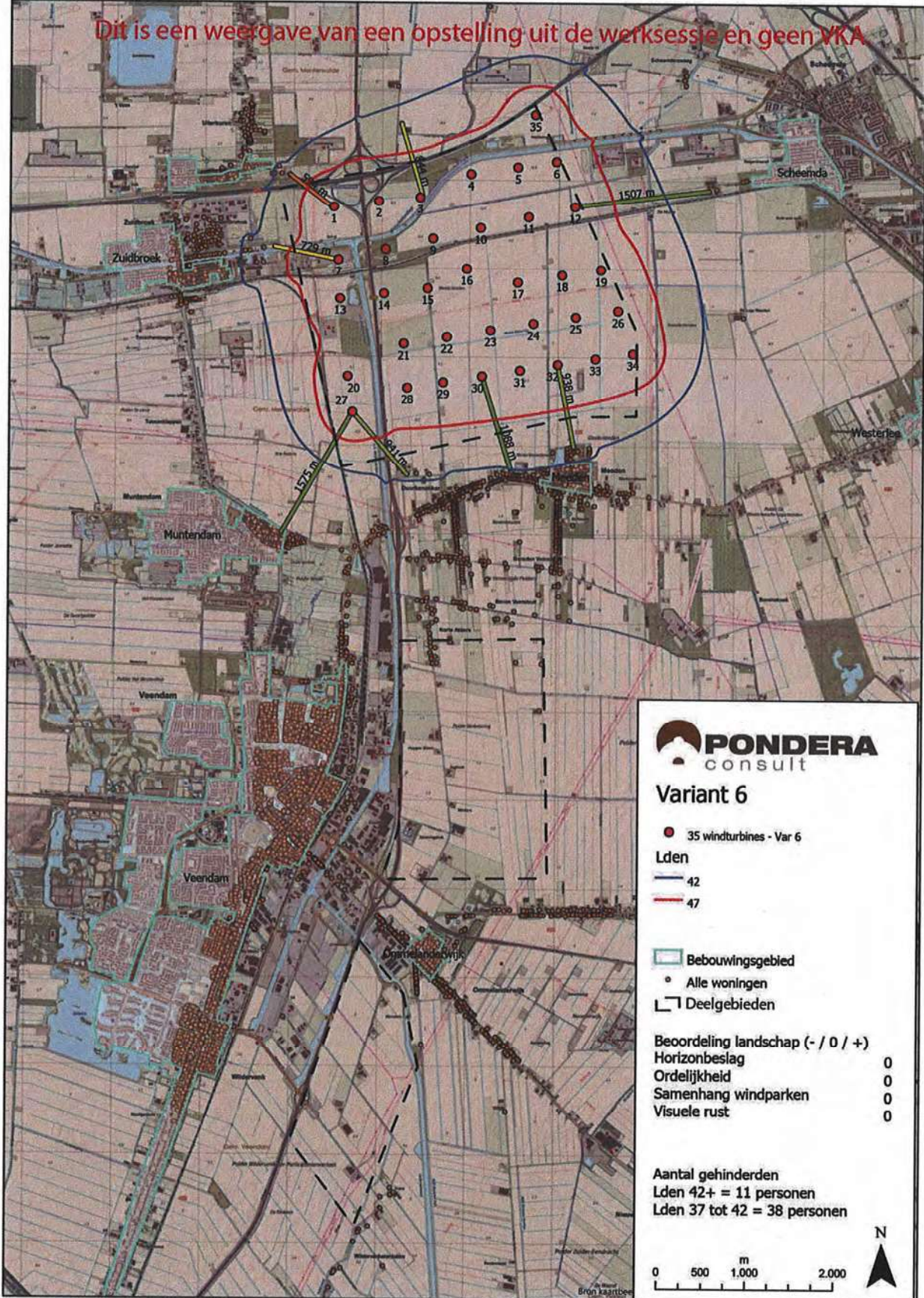
Figuur 1.1 Kaart 1 - Belemmeringenkaart



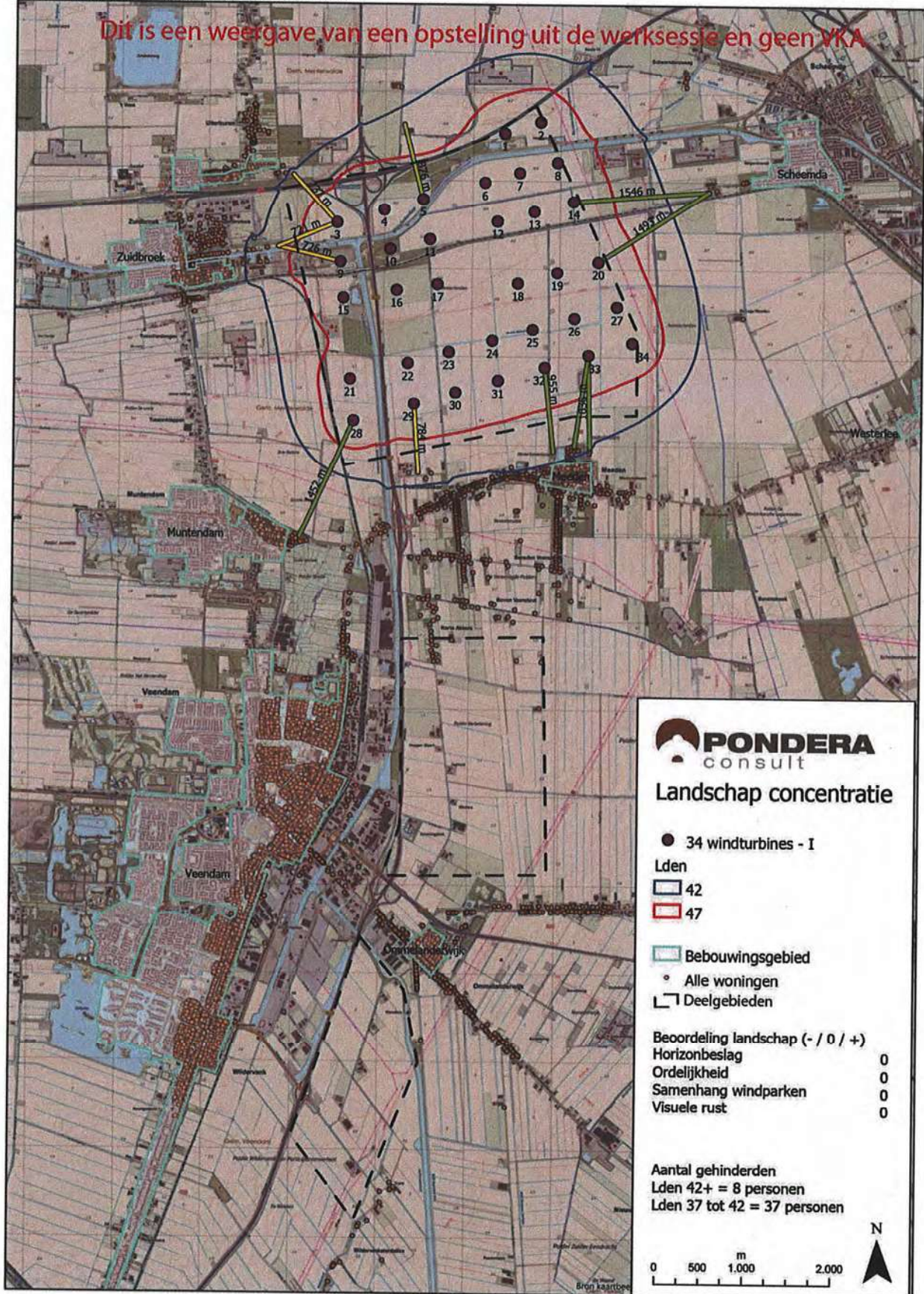
Figuur 1.2 Kaart 2 - variant 4 (MER)



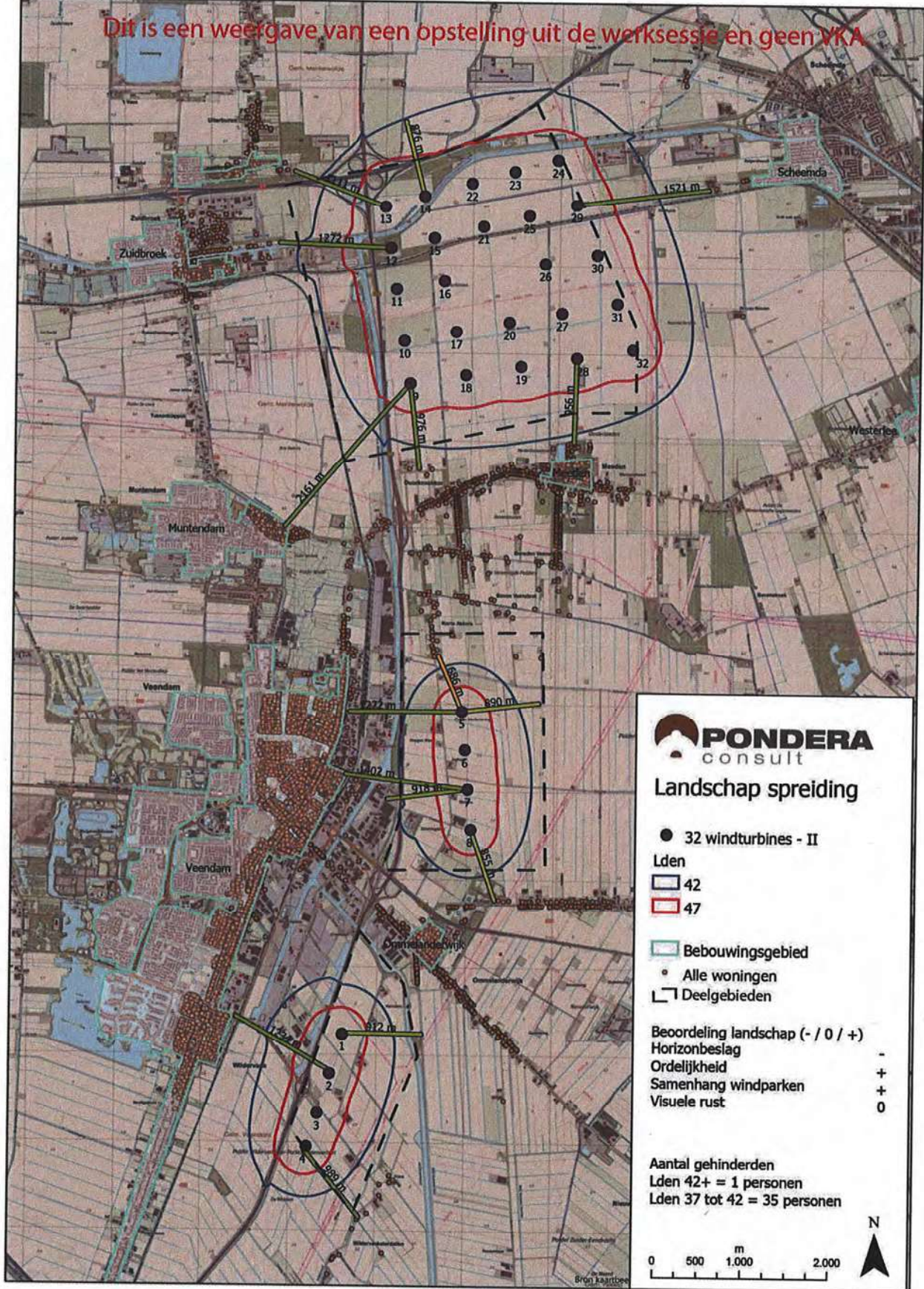
Figuur 1.3 Kaart 3 - variant 6 (MER)



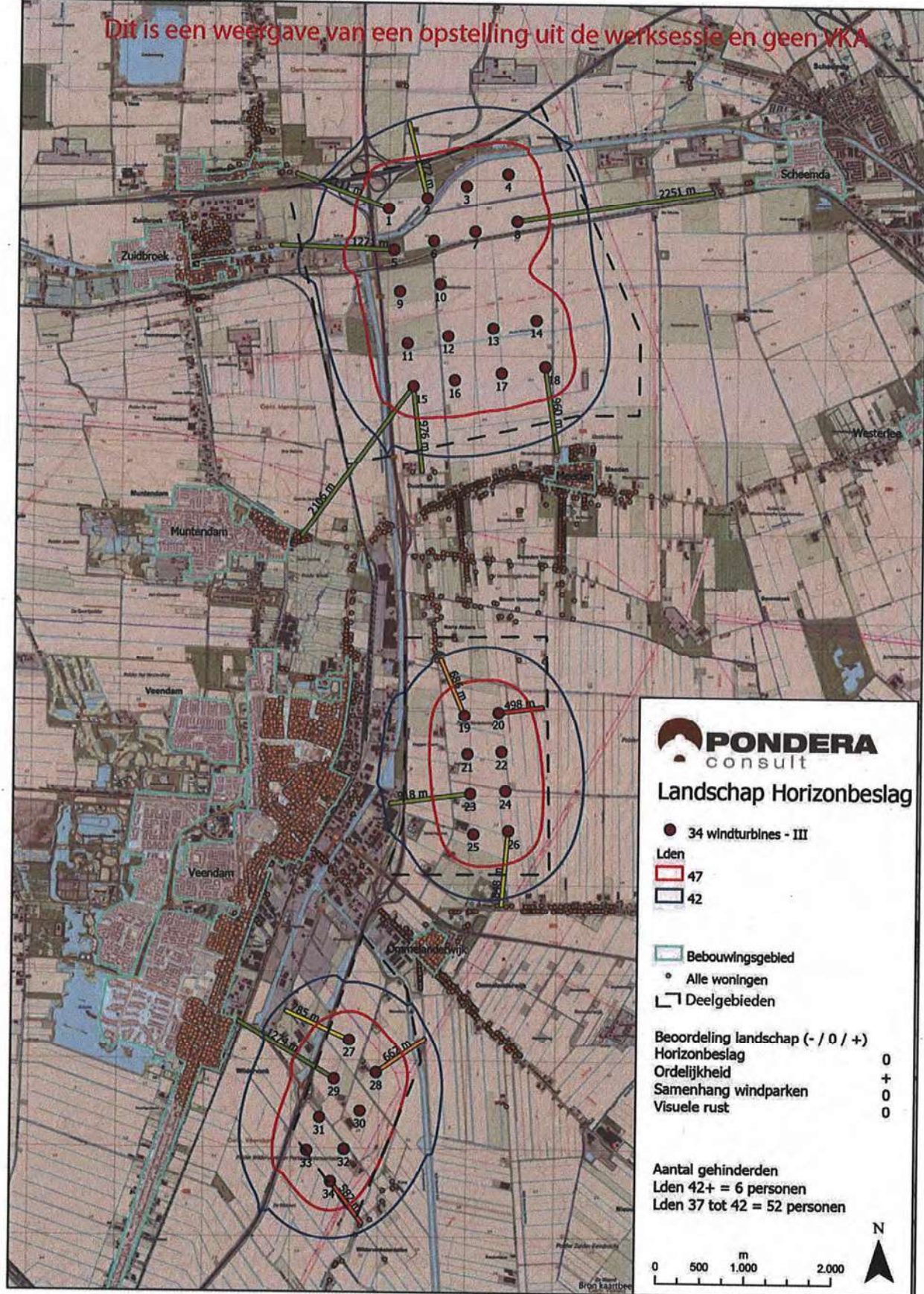
Figuur 1.4 Kaart 4 - Landschap en concentratie



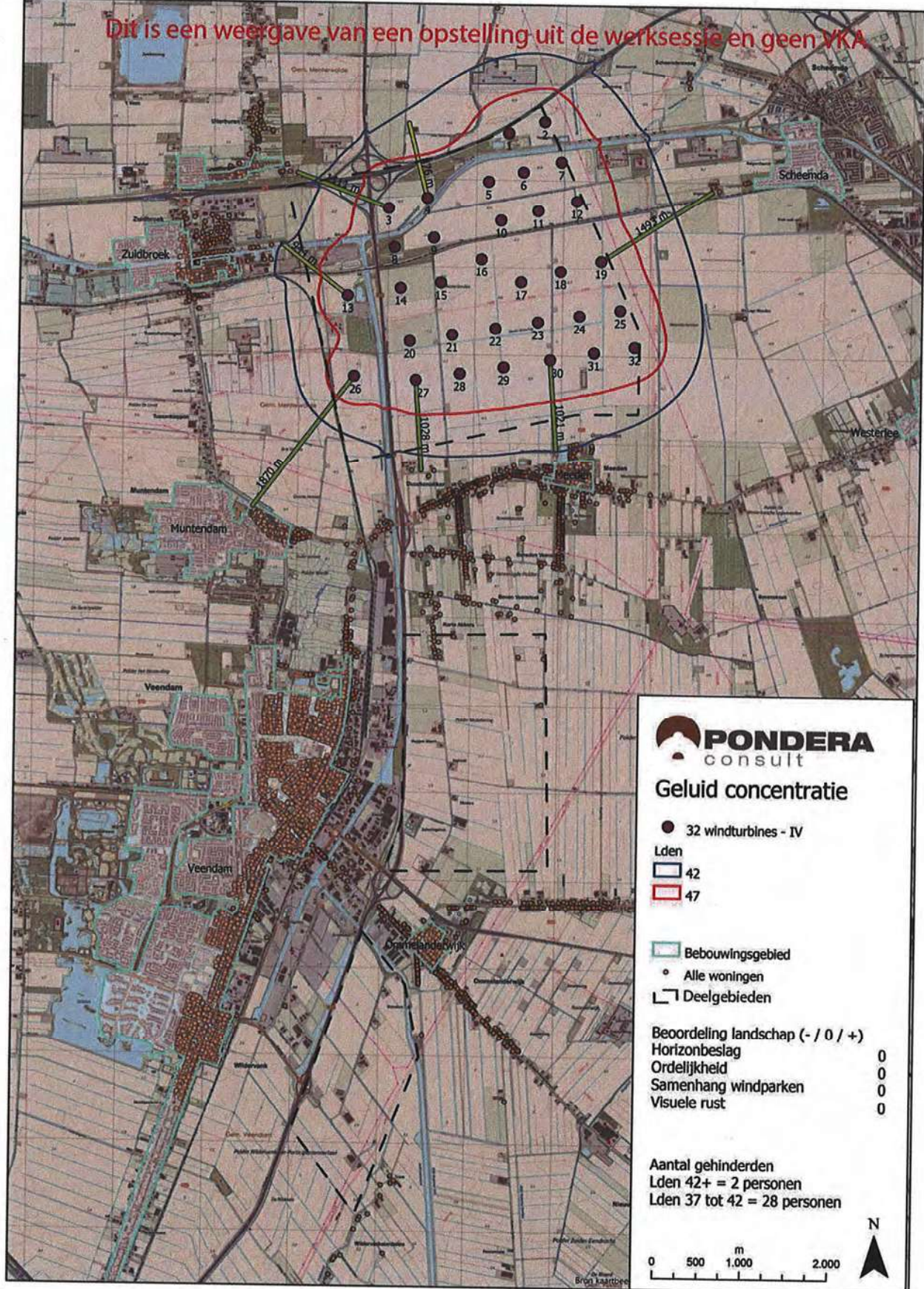
Figuur 1.5 Kaart 5 - Landschap en spreiding



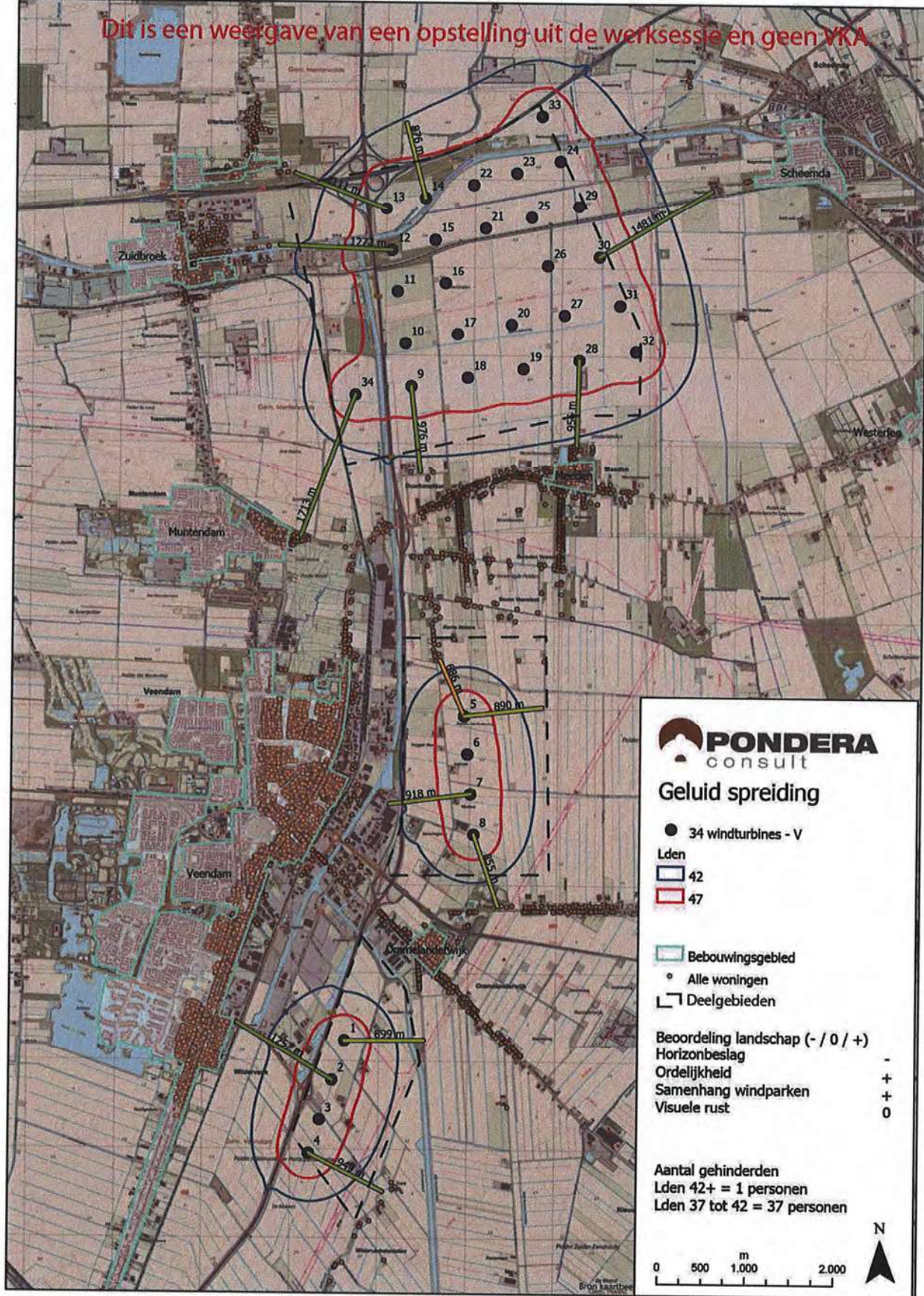
Figuur 1.6 Kaart 6 - Landschap en horizonbeslag



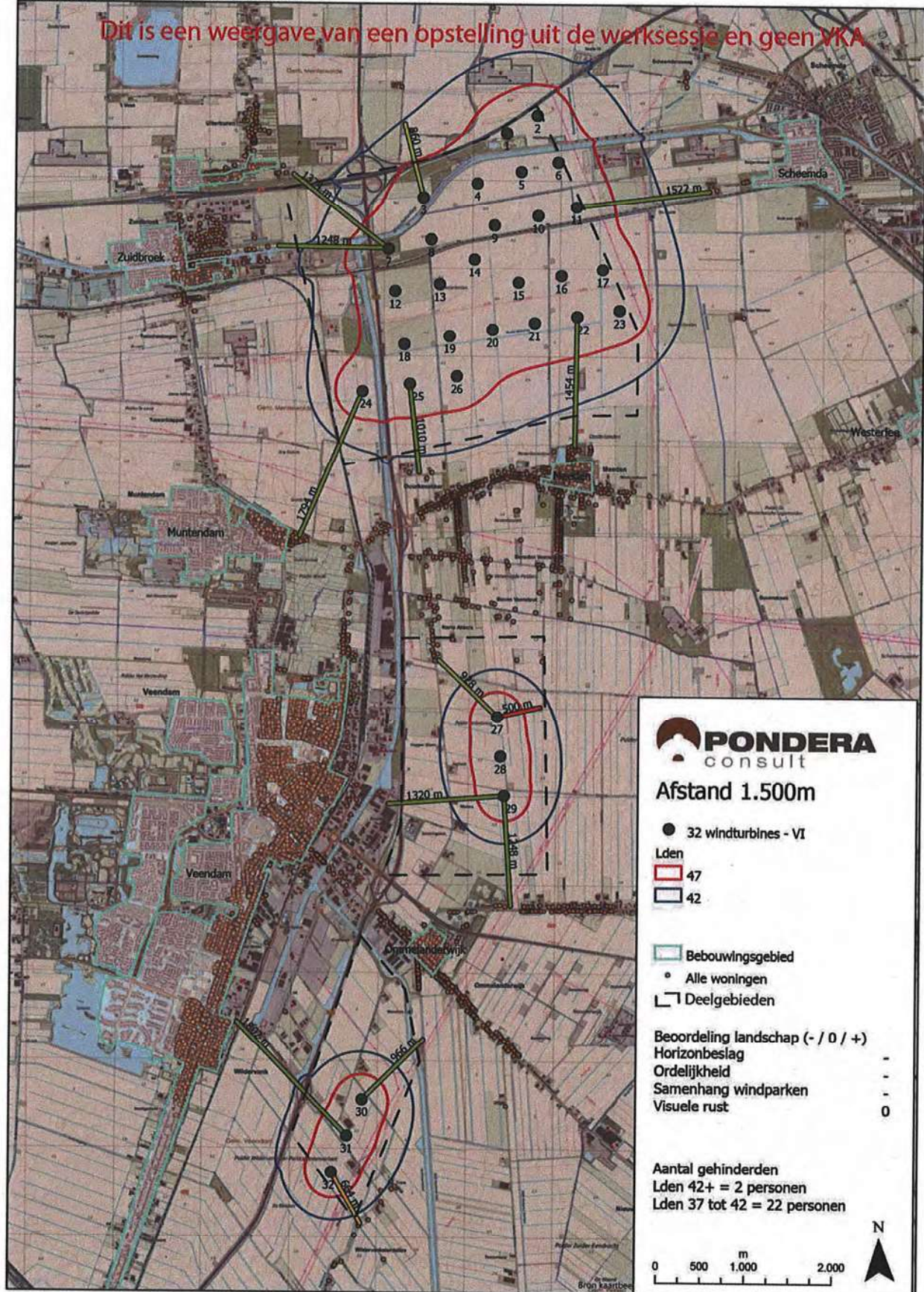
Figuur 1.7 Kaart 7 - Geluid en concentratie



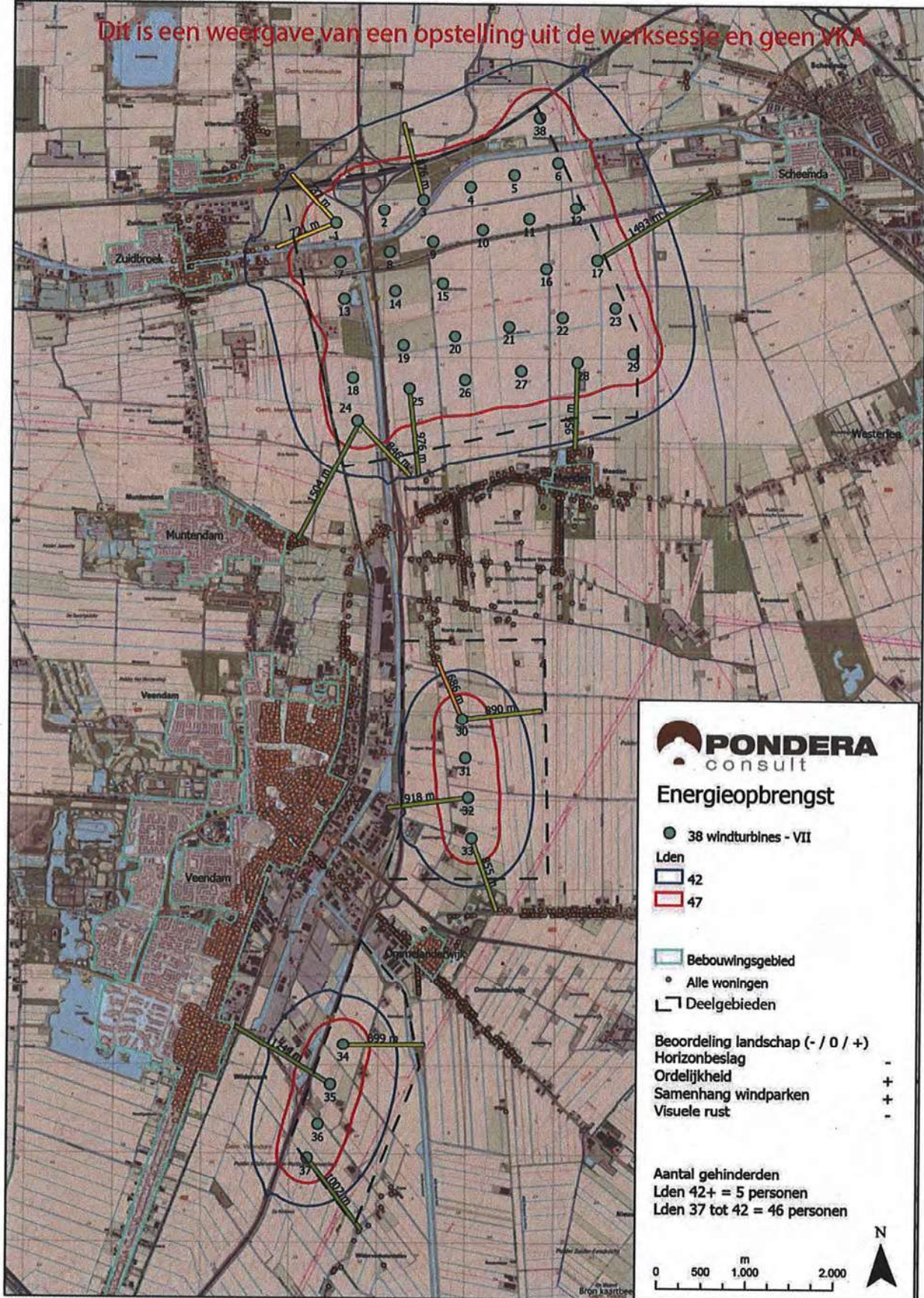
Figuur 1.8 Kaart 8 - Geluid en spreiding



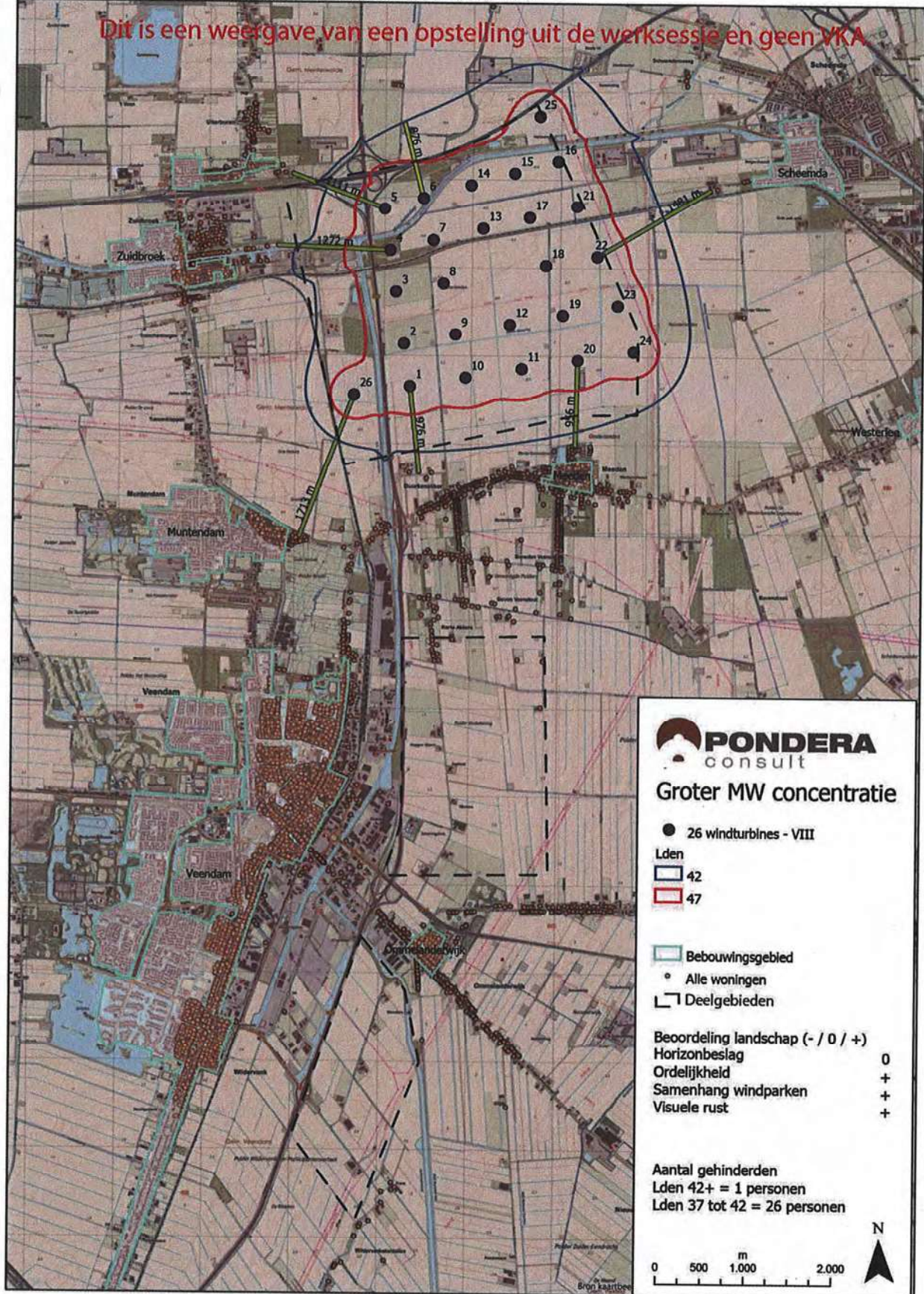
Figuur 1.9 Kaart 9 – Afstand van 1.500 meter



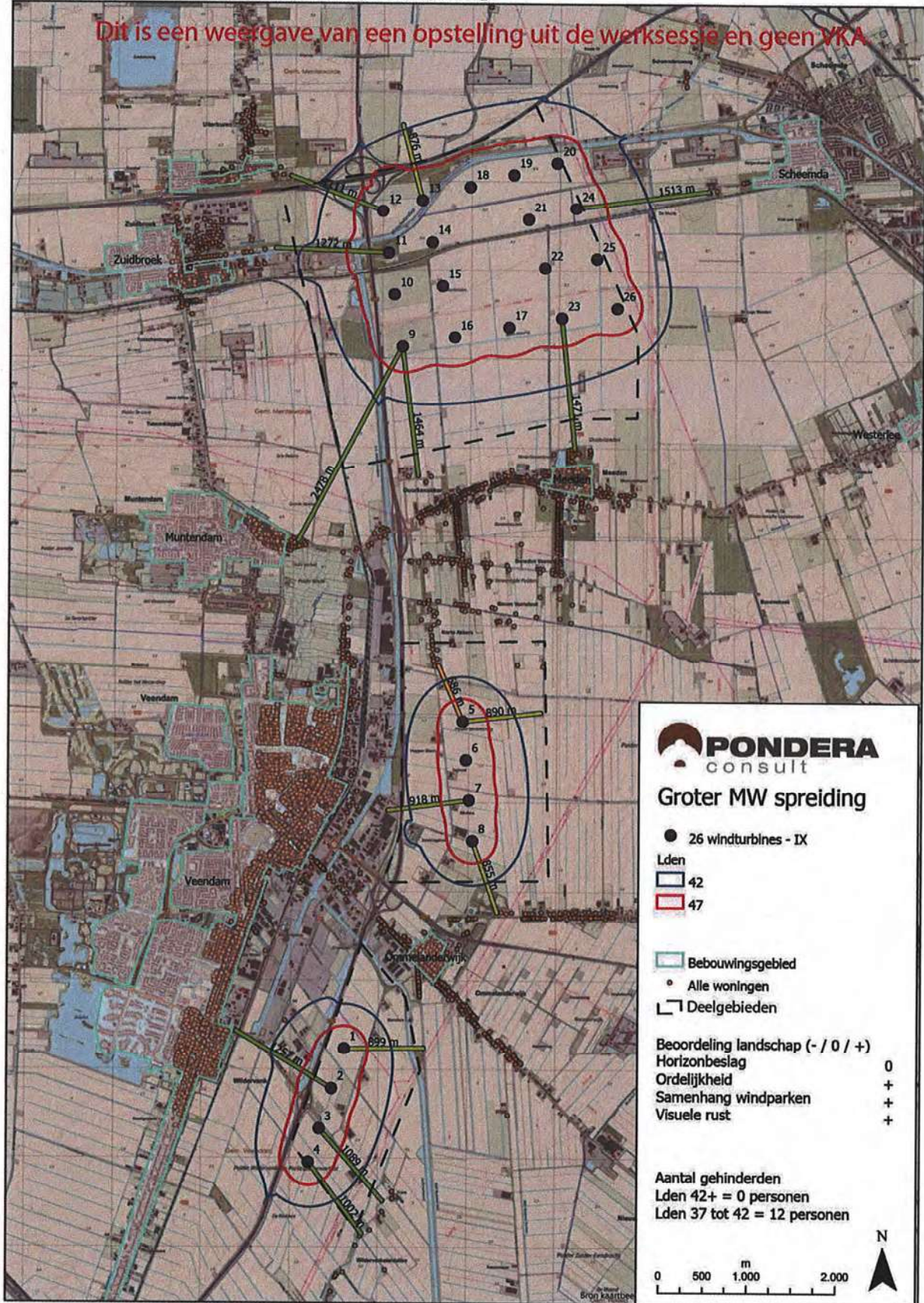
Figuur 1.10 Kaart 10 - Energieopbrengst



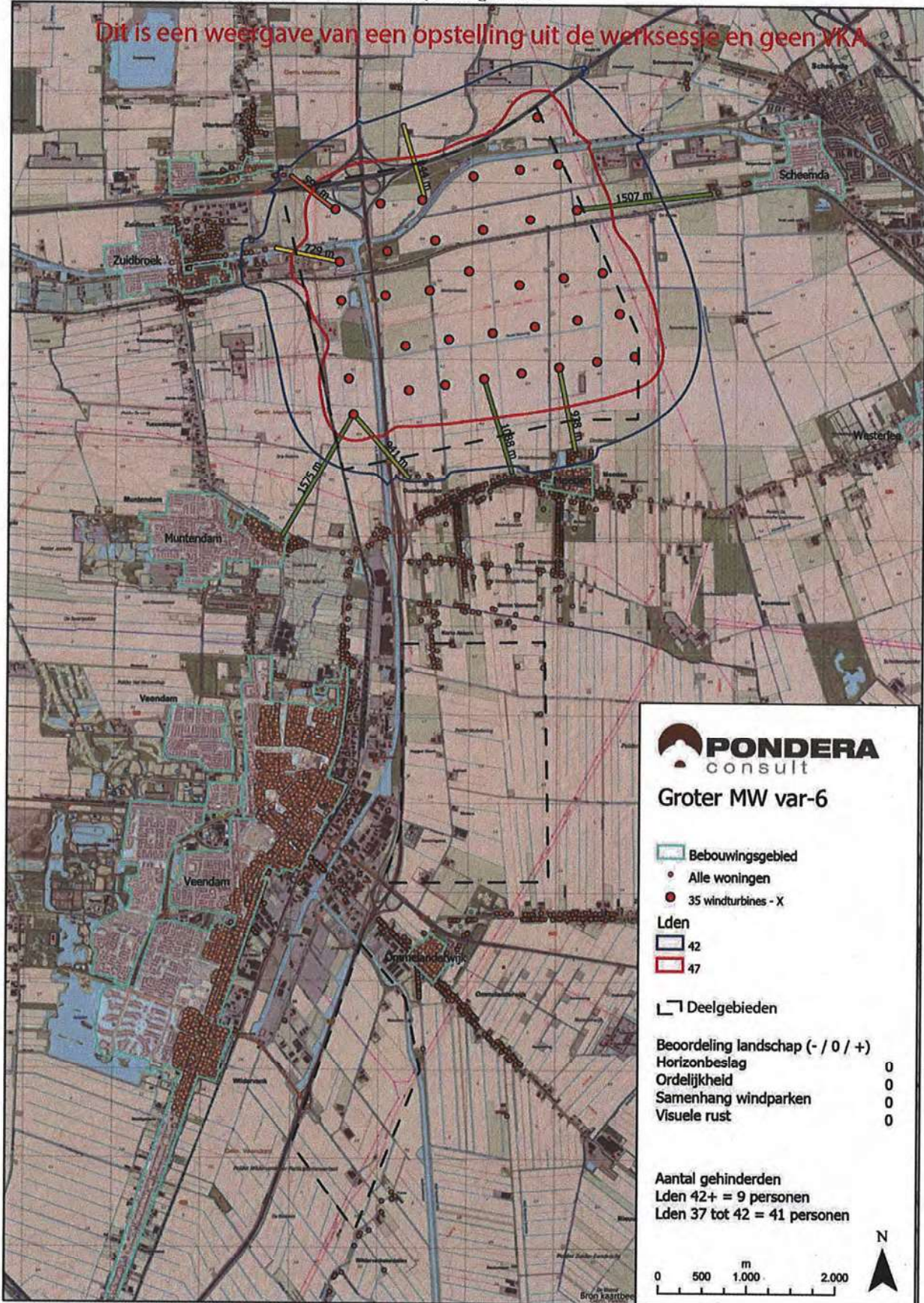
Figuur 1.11 Kaart 11 – Groter vermogen windturbine type en concentratie



Figuur 1.12 Kaart 12 - Groter vermogen windturbines en spreiding



Figuur 1.13 Kaart 13 – Groter vermogen windturbine en opstelling variant 6



VERSLAG WERKSESSIE WP N33

Datum	26 augustus 2015
Aan	Projectgroep Windpark N33
Van	
Betreft	Verslag werksessie projectgroep Windpark N33
Projectnummer	709016

Aanwezigen:

_____ (min. EZ), _____ (min. IenM), _____ (RWS Noord-Nederland), _____ (Omgevingsdienst Groningen), _____ (provincie Groningen), _____ (provincie Groningen), _____ (RWE), _____ (RWE), _____ (Yard Energy), _____ (De Kompanjie), _____ (gem. Veendam), _____ (gem. Menterwolde), _____ (gem. Oldambt), _____ (Omgevingsdienst namens gem. Menterwolde), _____ (Pondera Consult), _____ (Pondera Consult)

Inleiding

Dit verslag is een korte weergave van de werksessie van 17 augustus 2015 van de projectgroep windpark N33. In deze werksessie zijn vragen vanuit de projectgroep over mogelijke opstellingen beantwoord als opstap naar een voorkeursalternatief.

Dit verslag bevat geen afbeeldingen. In de notitie "uitwerking werksessie 17 augustus 2015, d.d. 21 augustus 2015" zijn verschillende kaarten te vinden.

De agenda van de werksessie ziet er als volgt uit:

1. 13:00 – 13:15 Opzet van de dag
2. 13:15 – 13:30 Uitgangspunten
3. 13:30 – 13:45 Stap terug naar het MER
4. 13:45 – 14:45 Behandeling van ingezonden vragen en suggesties
5. 15:00 – 15:45 Aanvullende vragen
6. 15:45 – 16:00 Afsluiting

Ad 2 Uitgangspunten

De uitgangspunten van de werksessie zijn:

- Een windpark van minimaal 100 MW: dit leidt tot gewenste plaatsing van 34 windturbines bij de laagste MW klasse (3 MW) en minimaal 32 windturbines bij toepassing van iets grotere windturbines (3,2 MW).
- De verschillende toetsafstanden tot belemmeringen worden gerespecteerd, wijzigingen hierin voor uitvoering van optimalisaties kunnen tijdens de GIS-sessie worden toegelicht.
- Tussen de windturbines wordt 450 tot 500 meter tussenafstand gehanteerd.

- Het plangebied voor windturbines is gelimiteerd tot de onderzochte deelgebieden uit het concept MER. De beschikbare ruimte voor windturbines binnen dit plangebied is verder gelimiteerd door de beschikbaarheid van de percelen die door de initiatiefnemers gebruikt kunnen worden voor het plaatsen van windturbines.

Vragen bij deze uitgangspunten tijdens de werksessie zijn:

- Als het windpark van >100 MW bestaat uit verschillende inrichtingen is dan de RCR van toepassing. Antwoord: er wordt aangegeven door min. EZ en Pondera dat de RCR dan inderdaad nog van toepassing is. In het verleden en bij RCR Windpark De Drentse Monden is deze vraag ook gesteld. Min. EZ zal het meer specifieke antwoord op deze vraag toesturen.
- Vraag: waarom is het aantal windturbines minimaal 32 en waarom niet minder. Antwoord: 100 MW dient windturbines van ongeveer 3 MW gerealiseerd te kunnen worden, dit betekent 34 windturbines bij een omvang van 3 MW en 32 windturbines bij een omvang van 3,2 MW. Twee redenen: het inpassingsplan kan geen specifiek type (met specifieke omvang) windturbine voorschrijven. Voor de initiatiefnemers / goede marktwerking is het belangrijk dat het type windturbine in een veel later stadium gekozen wordt, namelijk op het moment dat de SDE-subsidie is aangevraagd en verleend.
- Waarom zijn grondposities bepalend bij de verschillende mogelijkheden. Antwoord: een initiatief dient realiseerbaar te zijn en een van de onderdelen hiervan zijn grondposities. Verder wordt aangegeven dat dit een onderwerp is dat we in de werksessie als randvoorwaarde zien en dat onderwerp kan zijn van het bestuurlijk overleg.

Ad 4 Behandeling van ingezonden vragen en suggesties

Hier worden de vragen die van te voren gesteld zijn door de gemeenten, de provincie en de initiatiefnemers behandeld.

Vraag: afstand van 1.500 meter tot bebouwing aanhouden

Indien een afstand van 1.500 meter tot alle woningen aangehouden wordt, blijft er ongeveer ruimte om her en der enkele turbines te plaatsen opgeteld circa 40 MW).

Aanvullend is gekeken naar de mogelijkheden van 1.500 meter afstand tot aan de dichtbebouwde woongebieden. Er is dan een opstelling mogelijk van 32 windturbines met een verdeling van 26 in het noord, 3 in het midden en 3 in het zuidgebied.

Vraag: mogelijkheden opstellingslijn oost-west in middengebied

Dit behoort niet tot de mogelijkheden omdat de windturbines dan dicht bij Veendam komen te staan en omdat de grondposities niet beschikbaar zijn.

Vraag: mogelijkheden om uitstulping geluidcontour bij Zuidbroek te verminderen

De uitstulping wordt veroorzaakt door het bedrijventerrein ter plaatse. In het geluidmodel is dit ingevoerd als verharde ondergrond. Er zijn geen mogelijkheden om deze uitstulping te verminderen van de kant van het bedrijventerrein: het blijft harde ondergrond.

De vraag wordt gesteld wat de zonering ter plaatse van het bedrijventerrein is. Menterwolde zal deze informatie verstrekken. De gemeente geeft verder aan dat het een probleemgebied is vanwege onder meer de verouderde bedrijven. Daarnaast wordt de vraag gesteld welke invloed zonnepanelen op de crossbaan hebben op het geluid. Antwoord is dat Pondera dit zal navragen en dat tot op heden geen casus bekend is.

Vraag: wat is het effect als de bovenste 3 windturbines van de meest westelijke lijn van variant 6 weggehaald worden

Het effect is dat de geluidcontour van 42-47 L_{den} niet meer over de punt van Zuidbroek heen valt en de 42 ongeveer ter hoogte van de 47 komt te liggen.

Vraag: wat is het effect van het weghalen onderste lijn boven Meeden

Indien de 8 windturbines direct ten noorden van Meeden van variant 6 worden weggehaald dan blijven er 27 windturbines in het noordgebied over. Bij plaatsing van een 3 MW windturbine is dit geen windpark van 100 MW. De windturbineposities moeten dus teruggeplaatst worden in deelgebieden Noord en Midden. Voor Meeden geldt dat windturbines hierdoor ongeveer op 1.500 meter afstand komen te staan in plaats van 1.000 meter. Het verschil in geluideffecten tussen deze twee afstanden is zeer minimaal. De windturbines dienen te worden teruggeplaatst op circa 700-800 meter van losse woningen en circa 1.200 meter van grotere woongebieden in de Noord en Midden deelgebieden. Het aantal gehinderden personen neemt dan ook niet af door deze verplaatsing. De meest zuidelijke lijn van de noordelijke opstelling van variant 6 kan ook niet verder naar het Noorden worden geschoven door de aanwezige ruimtelijke belemmeringen van buisleidingen en de benodigde tussenafstand tussen de windturbines. Samengevat: Het verwijderen van de onderste lijn van variant 6 leidt niet rechtstreeks tot een verbetering van de geluidssituatie.

Vraag: visualisaties van de verschillende opstellingen

Aan de hand van de visualisaties van de MER-varianten 4 en 6 kunnen de effecten van de verschillende opties visueel worden toegelicht.

Vraag: effect van plaatsen extra windturbine in het noordoosten nabij de A7

De provincie heeft gevraagd of een extra windturbinepositie mogelijk is ten noordoosten van de huidige opstellingen tussen het Winschoterdiep en de A7. Theoretisch passen hier twee windturbines. De tweede windturbine staat echter op een tussenafstand van 350 meter wat een technische limiet kan zijn voor de haalbaarheid van deze windturbine. De plaatsing van een tweede windturbine positie in dit gebied volgt niet de uitgangspunten voor plaatsing van windturbines. Ontwikkeling van deze (tweede) windturbinepositie is alleen mogelijk indien de grote aandachtspunten, de gevolgen van de korte tussenafstand, kunnen worden opgelost. De windturbine is landschappelijk ook moeilijk in een rechte lijn te realiseren.

Vergroten energieopbrengst en verminderen geluideffecten t.o.v. MER-variant 4 en 6

Er wordt een beeld getoond van hoe het effect op geluid verminderd kan worden ten opzichte van MER variant 4 en 6 terwijl tegelijk meer windturbines (38 stuks) gerealiseerd kunnen worden.

Ad 5 Aanvullende vragen

Mogelijkheden voor het plaatsen van een grotere en stillere windturbine

Hierbij wordt een windturbine van het type Enercon E126 EP4 bedoeld. Zoals eerder aangegeven onder punt 2 kan het inpassingsplan geen specifiek type (met specifieke omvang) windturbine voorschrijven. Daarnaast is het voor de initiatiefnemers / goede marktwerking belangrijk dat het type windturbine in een veel later stadium gekozen wordt, namelijk op het moment dat de SDE-subsidie is aangevraagd en verleend. Tenslotte is deze turbine nog niet gecertificeerd voor de Nederlandse markt en is dus nu niet beschikbaar.

In de werksessie wordt een beeld gegeven van de Enercon E126 EP4 op dezelfde posities als de kleinere turbines. Hierbij is te zien dat de geluidcontour ongeveer op dezelfde plaats ligt. Dit komt doordat de windturbines weliswaar een lager bronvermogen per MW hebben, maar tegelijkertijd groter zijn, meer wind vangen en meer draaien.. Daarna wordt een beeld getoond van de Enercon E126 EP4 waarbij minder en andere posities met meer tussenafstanden worden ingenomen. Hieruit blijkt dat de geluidcontouren wel anders liggen omdat er meer afstand tot woningen aangehouden wordt. Kortom het innemen van andere turbineposities kan wel leiden tot andere effecten voor geluid.

Ad 6 Afsluiting

Er wordt afgesproken dat Pondera, als uitwerking van de werksessie, een notitie oplevert met kaarten waarbij een factor (landschap, geluid, afstand van 1500 meter tot woonkernen, energieopbrengst en een groter aantal MW per windturbine) wordt "vastgezet". Deze kan dan door de verschillende projectgroepleden gebruikt worden bij het voorbereiden van het bestuurlijk overleg van 27 augustus.

De actielijst is:

Wat	Wie
Vraag m.b.t. van toepassing zijn RCR bij verschillende inrichtingen	
Onderwerp bestuurlijk overleg: grondposities	
Zonering bedrijventerrein Zuidbroek	Gem. Menterwolde
Navragen of bekend is wat invloed van zonnepanelen op geluid is	Pondera
Uitwerken kaarten gezien van verschillende factoren (is op 21 augustus toegestuurd)	Pondera

Verslag Bestuurlijk overleg van 27-08-2015, Windpark N33

Aanwezig:

Meindert Smallenbroek, EZ

Nienke Homan, provincie Groningen

Henkjan Schmaal, [REDACTED], gemeente Veendam

Laura Broekhoven, gemeente Oldambt

Jan Velthuis, gemeente Menterwolde

Rein Munniksma, gemeente Menterwolde

Agenda:

1. Opening en agenda
2. Planning van de procedure
3. Keuzecriteria voor voorkeursalternatief windpark N33
4. Vergunningen
5. Communicatie
6. Verslag vorig bestuurlijk overleg
7. Rondvraag en sluiting

Punt 1: Opening en agenda

Zonder wijzigingen op de agenda wordt de vergadering geopend.

Punt 2: Planning van de procedure

EZ licht toe dat ten opzichte van de planning zoals gepresenteerd in april 2015, een aantal zaken is gewijzigd. Besluit over het Voorkeursalternatief wordt nu voorzien in september 2015. Ter inzagelegging van de ontwerp besluiten wordt voorzien in de eerste helft van 2016, definitieve besluiten in de tweede helft van 2016. Realisatie van het windpark in 2002 is volgens deze planning realistisch.

Als aandachtspunt voor de procedure wordt gewezen op de periode van de zomervakantie in Noord. Hiermee zal rekening worden gehouden.

Punt 3: Keuzecriteria voor voorkeursalternatief windpark N33

Bestuurders geven weer wat voor hen belangrijke criteria zijn waaraan het te kiezen

Voorkeursalternatief (VKA) moet voldoen.

Menterwolde:

Het Pondera onderzoek bevestigt naar de mening van het college de conclusie dat de 6^e variant niet optimaal is. Spreiding acht Menterwolde een betere oplossing.

Hiervoor hanteert Menterwolde als criteria:

- Afstand tot bewoning
- Spreiding biedt mogelijkheid van grotere turbines (4,2 MW) en dus minder molens.

Menterwolde stelt de vraag of initiatiefnemers kunnen worden gedwongen tot grotere turbines indien wordt besloten het aantal turbineposities te beperken.

Voorts wijst Menterwolde op het belang van een gebiedsfonds, en signaleert ook dat verspreide bebouwing bij elke opstelling in beeld zal zijn als mogelijk gehinderde. Menterwolde is van mening

dat er een versnelde toekenning van planschade naar individuele bebouwing zal moeten komen om privaatrechtelijke afspraken over afhandeling te kunnen maken.

Oldambt

Oldambt benadrukt tot nu toe slechts twee keer met gemeenten en provincie overlegd te hebben.

De volgende prioritering geeft Oldambt aan keuzecriteria voor het VKA:

- Afstand
- Aantal gehinderden
- Landschap
- Gelijke toepassing van de criteria in de verschillende gemeenten

Formeel staat de gemeenteraad nog steeds op het standpunt dat in Oldambt geen windmolens geplaatst mogen worden.

Veendam:

- Staat achter dezelfde prioritering als Oldambt
- Veendam vindt het proces van bestuurlijke afstemming niet goed verlopen. Veendam is onvoldoende in regionaal bestuurlijk overleg betrokken geweest.
- Situering van turbines langs de N33 vindt Veendam geen goede plek.
- Variant 6 is volgens Veendam de beste optie. Dit levert het laagste aantal mogelijk gehinderden.
- Zuidbroek is hierbij meer bepalend voor het aantal mogelijk gehinderden dan Meeden.

Provincie Groningen:

De provincie is ook van mening dat het regionaal bestuurlijk overleg intensiever had gekund. Dit had de provincie ook wel gewild maar heeft hiervoor van de minister geen tijd gekregen.

Als keuzecriteria geeft de provincie:

- zo weinig mogelijk overlast
- Landschappelijke inpassing belangrijk
- Best beschikbare techniek moet worden toegepast
- Omwonenden moeten worden gecompenseerd.
- T.a.v. compensatie wil de provincie bindende afspraken. Nu ligt er alleen een toezegging die de provincie te vrijblijvend vindt.
- Provincie heeft eerder aangegeven de bestemming voor het windpark in de tijd te willen beperken en vraagt naar de stand van zaken.

Ten aanzien van compensatie geeft EZ als toelichting dat de NWEA gedragscode in elk geval op tafel ligt. De energiebedrijven hebben het onderwerp eerder al op de agenda voor gesprek met bewoners geplaatst maar hier is nog niet op gereageerd. EZ verwijst naar de nog aan te stellen gebiedscoördinator die wensen van bewoners moet gaan inventariseren.

Ten aanzien van het tijdelijk bestemmen geeft EZ aan dat het rijk zoals eerder aangegeven welwillend staat tegenover deze vraag en dat binnen het ministerie van IenM wordt gekeken naar de mogelijkheden hiervoor.

Dhr. Smallenbroek concludeert tenslotte dat gemeenten niet komen tot één gezamenlijk voorstel. Deze conclusie wordt gedeeld door de aanwezigen.

De provincie licht vervolgens toe dat op uiterlijk 8 september het college over de verschillende vragen die voorliggen een besluit zal nemen dat past bij de provinciale verantwoordelijkheid. De provincie heeft er naar gestreefd dat er een gezamenlijk gedragen plan zou komen.

Menterwolde wijst er op dat uit de GIS-werkbijeenkomst van 17-08 blijkt dat er met het oog op het aantal gehinderden betere opties zijn dan variant 4 of 6. Er kan nog geoptimaliseerd worden. Voorts laten de kaartbeelden van grotere turbines en minder windmolens zien dat het aantal mogelijk gehinderden nog verder gereduceerd kan worden en tegelijk de lasten van het windpark beter verdeeld kunnen worden over de deelgebieden.

De gemeenten spreken tenslotte uit van mening te zijn dat de provincie in dit proces een steviger regierol zou moeten nemen dan tot nu toe is gebeurd. De gedeputeerde geeft aan dat de minister voor dit proces erg weinig tijd heeft gegeven maar dat zij voor de GS vergadering van 8 september over een standpunt ten aanzien van het VKA met de wethouders hierover wil spreken.

Punt 4: Vergunningen

EZ stelt de vraag of gemeenten als bevoegd gezag gaan meewerken aan vergunningverlening. Menterwolde heeft al eerder besloten mee te werken aan vergunningverlening. Veendam en Oldambt willen zich hierover pas uitspreken nadat over het VKA is besloten en duidelijk is of zij betrokken gemeente zijn.

Punt 5: Communicatie

Het rijk is uiteraard zelf verantwoordelijk voor communicatie over de procedure. Gemeenten spreken uit mee te zullen werken aan het doorgeven van heldere procesinformatie over de procedures. Na vaststelling van het VKA zullen gemeenten aangeven of en hoe zij actief willen meewerken aan communicatie rond het windpark.

Gebiedscoördinator: als kenmerken worden genoemd een 'oliemannetje' zonder sterk politiek profiel. Voorkeur gaat er naar uit een specifieke persoon te benaderen in plaats van een bureau. Afgesproken wordt dat suggesties naar EZ worden gestuurd die een shortlist naar de bestuurders zal sturen met een beargumenteerd voorstel.

Punt 6: Verslag vorig BO dd 14 april 2015

Verslag van de vorige keer wordt zonder wijziging vastgesteld.

Punt 7: Rondvraag en sluiting

Zonder aanvullende inhoudelijke punten in de rondvraag wordt de vergadering gesloten.

BELEIDSKADER

Sanering en opschaling, gebiedsfonds en participatie



De essentie op 1 A4

Beleidskader 1

- ✓ Besluiten om het saneren en opschalen van solitaire turbines alleen te regelen voor die eigenaren die wensen te saneren en opschalen.
- ✓ Het waar mogelijk toelaten van Opschalingsplekken in nieuwe parken regelen via een MWvoorMW regeling.
- ✓ Een actieve grondhouding innemen voor die plekken in eigendom van overheid/semi-overheid waarbij alle mogelijke instrumenten gebruikt kunnen worden, waaronder eventueel een gedoogplicht.

Beleidskader 2: Voor alle nieuwe projecten zal een saneringsfactor van 1:30 worden toegepast. Voor de oude turbine-eigenaar zal een ouderdomsafhankelijke deelnamefactor van maximaal 1:4 worden toegepast. GS worden gemandateerd om indien noodzakelijk maatwerk te verrichten

Beleidskader 3: Bij alle nieuwe projecten dient de ontwikkelaar van een nieuw windpark privaatrechtelijk te regelen dat bestaande windrechten worden ingeleverd. Dit kan door daadwerkelijke sloop of via het verstrekken van een "sloopcontract", een privaatrechtelijke verzekering dat binnen een termijn van 20 jaar na oprichting wordt gesloopt.

Beleidskader 4: Voor alle nieuwe projecten zal een Parkfonds worden uitgewerkt. Naast een Profijtregeling zal besteding van het Parkfonds ten goede kunnen komen aan projecten op het gebied van Leefbaarheid, Duurzaamheid en Ecologie. Besteding zal in samenspraak met de omgeving vorm worden gegeven.

Beleidskader 5: Voor alle nieuwe projecten zal een Gebiedsgebonden bijdrage worden gevraagd aan de initiatiefnemer van een windpark ter grootte van €1050,-/MW/jaar, jaarlijks te indexeren. De Provincie vult in voorkomende gevallen aan uit bestaande budgetten

Inhoud

De essentie op 1 A4.....	1
1 Inleiding	3
1.1 Provinciale Taakstelling wind op land.....	3
1.2 Saneren en Opschalen	4
1.3 Financiële Participatie en Gebiedsfonds.....	4
1.4 Toepassing nieuw beleid	5
2 Saneren en Opschalen.....	6
2.1 De saneringsopgave	6
2.2 Beleidsopties	6
2.3 Keuze saneringsstrategie.....	10
2.4 De sanerings- en deelname factor	11
2.5 Verwachting te behalen resultaat	12
2.6 Saneringstermijn.....	12
2.7 Opheffen van windrechten	13
3 Gebiedsfonds.....	15
3.1 Participatie door Fondsvorming.....	15
3.2 Parkfonds.....	16
3.3 Financiering.....	18
3.4 Opzet en beheer Parkfonds	19
4 Financiële participatie.....	21
4.1 Vormen van Financiële Participatie	21
4.2 Energieakkoord	21
5 Stappenplan.....	22

BIJLAGE: Uitvoeringskader Megawatt voor Megawatt in Groningen

1 Inleiding

Bij de totstandkoming van het POP 2009-2013 zijn twee moties ingediend waarin (ondermeer) gevraagd is om aanvullend beleid te maken voor het saneren van bestaande solitaire, kleinere windmolens. Daarnaast hebben Provinciale Staten bij de behandeling van de aanpassing van de Provinciale Omgevings Verordening (uitbreiding van de concentratiegebieden windenergie Delfzijl en Eemshaven) op 29 mei 2013 bij amendement Gedeputeerde Staten opgedragen om:

*"op korte termijn en uiterlijk bij de aanbidding van de statenvoordracht tot wijziging van de POV ten behoeve van de uitbreiding van de genoemde concentratiegebieden, een stappenplan voor te leggen aan Provinciale Staten waarin is opgenomen op welke wijze invulling zal worden gegeven aan de opdracht om zowel bij de uitbreiding van genoemde concentratiegebieden als bij nieuw op te richten windturbineparken te bewerkstelligen dat **financiële participatie** van (groepen) omwonenden/particulieren tot de mogelijkheden behoort, dat er afspraken zijn gemaakt over de **sloop en opwaardering van bestaande windturbines** (repowering) en dat er in overleg met betrokken overheden, ontwikkelaars en eventuele andere organisaties een regeling is overeengekomen in de vorm van een **gebiedsfonds/gebiedsgebonden bijdrage** waaruit bijvoorbeeld collectieve voorzieningen kunnen worden gefinancierd en waarmee duurzaamheidsdoelstellingen kunnen worden gerealiseerd, als zijnde maatregelen die de leefbaarheid in het betreffende gebied verbeteren."*

Voorliggend beleidskader is een uitwerking van deze opdracht. Dit kader gaat in op de aspecten Participatie, Sanering en Gebiedsfonds.

Voor de betrokken gemeenten betekent de invulling van de concentratiegebieden voor windenergie in het Provinciaal Omgevingsplan dat zij een belangrijke bijdrage leveren aan de (inter)nationale ontwikkeling van duurzame energie. Dit brengt echter ook mee dat de deze gemeenten, in het bijzonder de direct omwonenden, te maken hebben met de negatieve effecten van windturbines, zoals de Inbreuk op het landschap, geluidhinder en hinder van slagschaduw. Omwonenden vrezen voor de vermindering van leefbaarheid en indirect voor daling van de verkoopwaarde van woningen. Dit in een gebied dat onder druk staat van de gevolgen van bevolkingskrimp, gaswinning en de milieueffecten van (zware) industrie.

Overheden staan al lange tijd op het standpunt dat ook de bevolking, en in het bijzonder de direct omwonenden, profijt moet hebben van de turbines. Dit betekent dat een deel van de opbrengsten ten gunste zou moeten komen aan de (lokale) bevolking en maatschappelijke doeleinden. Het beoogde resultaat is het vergroten van het draagvlak voor de projecten en het vergroten van de leefbaarheid, waarbij de lusten en lasten evenrediger worden verdeeld.

1.1 Provinciale Taakstelling wind op land

Doelstelling van het Rijk is om in 2020 14% duurzame energie gerealiseerd te hebben. Voor windenergie op land betekent het concreet dat de provincies gezamenlijk een doelstelling hebben om in totaal 6000MW vermogen in 2020 opgesteld te hebben. De provinciale taakstelling van Groningen op haar beurt is het realiseren van 855.5MW. Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor windenergie in de POP gebieden bij de taakstelling heeft een adviesbureau in opdracht van de Provincie verkennende studies uitgevoerd naar de ontwikkelingsgebieden (Pondera, maart 2013). Door uitvoering te geven aan de afgesproken doelstelling, worden alle reeds direct bij het Rijk aangevraagde Rijk coördinatie regelingen voor windenergie buiten de zoekgebieden, door het Rijk tegengehouden.

De opgave voor sanering en participatie wordt in het licht van deze taakstelling uitgevoerd.

Saneren en Opschalen

Bij saneren en opschalen in de Provincie Groningen gaat het om het slopen van bestaande solitaire windturbines en windclusters, het opheffen van de planologische windrechten en het opschalen van de molenrechten bij realisatie van nieuwe windturbines binnen de zoekgebieden voor windenergie.

In het POP zijn de ruimtelijke kaders geschetst voor windenergie. Uitgangspunt is dat vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit gekozen is voor concentratie van grootschalige windenergie in drie gebieden en het vrijwaren van overige gebieden van windturbines. De nieuwe windparken kunnen alleen worden gerealiseerd binnen gebieden die daartoe in het POP zijn aangewezen. De primaire drijfveer voor het saneren van molens *buiten* de concentratie gebieden is gelegen in het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit in onze provincie. De drijfveer voor het saneren van solitaire molens *binnen* de concentratiegebieden moet bijdragen aan een optimale inrichting van nieuwe windparken in deze gebieden door het voorkomen van parkverlies en het realiseren van een hogere ruimtelijke kwaliteit.

In 2012 heeft het ministerie van I&M op verzoek van de provincies een rapport¹ opgesteld over saneren en opschalen. Een paar belangrijke conclusies:

- Er moet een bedrijfseconomische basis zijn om herstructurering van de grond te krijgen;
- Het bestaande wettelijk instrumentarium is in de meeste gevallen afdoende om herstructurering te faciliteren;
- De effecten van dwingende maatregelen zijn ofwel marginaal, ofwel dermate kostbaar dat zij de overheid geen mogelijkheid bieden om de herstructurering op een wezenlijk betere manier gestalte te geven;
- Er is een mix van planologische, privaat- en publiekrechtelijke instrumenten nodig in combinatie met een actieve overheidsregie.

Dit beleidskader is opgesteld in lijn met deze conclusies. Dit beleid is uitgewerkt in hoofdstuk 2.

1.3 Financiële Participatie en Gebiedsfonds

De provincie vindt dat lusten en lasten van windparken evenrediger moeten worden verdeeld. Daarom moeten verschillende vormen van participatie bevorderd worden. Onder participatie wordt verstaan de mogelijkheid van omwonenden om - al dan niet financieel - profijt te hebben van een windpark. Participatie door bedrijven valt niet onder de door de Provinciale Staten gehanteerde definitie.

In een rapport van Berenschot van juli 2011² zijn opties van participatie in een windpark beschreven.

- Profitregeling
- Financiële participatie gemeenschap
- Duurzaamheidsfonds
- Spin-off mogelijkheden

Duidelijk is dat het begrip participatie breed kan worden uitgelegd. Bijvoorbeeld door financiële participatie in een windpark waarbij burgers financieel rendement halen uit een windpark. Participatie kan ook de vorm hebben van investeringen in leefbaarheid en duurzaamheid rond een concentratiegebied of het verstrekken van goedkope stroom.

In de hoofdstukken 3 en 4 wordt het participatiebeleid uitgewerkt.

¹ Ecorys en Bureau Vijn, Wind: tussen wenselijkheid en haalbaarheid, 2012

² Berenschot, Achtergrond rapport Voorbeelden participatieopties windenergieprojecten, 2011

1.4 Toepassing nieuw beleid

Dit beleidskader is van toepassing op alle nieuwe windprojecten. Onderstaand overzicht geeft de stand van zaken weer voor alle windenergieprojecten in Groningen. Gekozen is voor een driedeling in windinitiatieven; bestaande parken/turbines, pijplijnprojecten en nieuwe projecten. Reden voor deze driedeling is dat vanwege de vergevorderde stadia van de pijplijnprojecten het niet meer opportuun is om hierbij nieuwe aanvullende eisen te stellen, danwel dat de Provincie geen bevoegd gezag is (windpark N33).

Het beleid wordt alleen toegepast op de nieuwe projecten, ruim een derde van het totale vermogen in 2020. De gemeente Delfzijl is van plan het beleidskader ook te gebruiken voor het project Windpark zuid uitbreiding.

De aantallen in de kolom "bestaand" geeft de huidige stand van zaken met uitzondering van de regel "solitair". Hier staat de verwachting van het totaal aan opgesteld vermogen van alle solitaire turbines bij elkaar.

De kolommen "pijplijn" en "nieuw" geven een weergave van de gemiddelden uit de verkenningsstudies van Pondera, aangevuld met schattingen. De beide kolommen geven dus een verwachting aan waarvan de realisatie afhankelijk is van het verdere proces.

MW IN 2020	bestaand	pijplijn	nieuw	
solitair	11			
Eemshaven binnenterrein	276,3	6	12	
Eemshaven zuidoosthoek			24	
Eemshaven natuurgebied N48			12	
Eemshaven extra 3e rij			27	
Eemshaven extra 4e rij			33	
Eemshaven glastuinbouw/hell/aanvlieg			33	
Eemshaven Testveld			60	
Delfzijl Zuid	75			
Delfzijl Zuid uitbreiding		48		
Delfzijl Geefsweer			60	
Delfzijl Midden (Oostehorn)			87	
Delfzijl Noord (Schermdijk)		60		
N33		100		
	362,3	214	348	924,3
* uitgaande van gemiddelde aantallen		Taakstelling		855,5
percentages afgerond	39%	23%	38%	100%

Tabel 1: stand van zaken projecten eind 2013

Zoals uit de tabel valt op te maken, kan in totaal 924.3MW aan opgesteld vermogen realiseerbaar zijn, een overmaat aan capaciteit van ruim 70MW. Daarmee ligt de bandbreedte van het aantal te realiseren vermogen binnen de Nieuwe Projecten op 275 - 350MW.

2nd Saneren en Opschalen

2.1 De saneringsopgave

In onderstaande tabel staat een samenvattend overzicht van de bestaande solitaire turbines en kleine lijnopstellingen. De locaties zijn aangegeven op de kaart op de volgende pagina.

Type	Bouwjaar	aantal	Vermogen (MW)
Lagerwei	1982	1	0,015
Lagerwei	1988 - 1995	49	0,075/0,08
Bonus 33	2004	1	0,3
Bonus	1995	1	0,5
Divers	1995 - 2003	18	0,6
VestasV47	2000 - 2003	4	0,66
Vestas V52	2002 - 2012	10	0,85
EWT 900/54		1	0,9
Siemens	2005	1	1,3
		86	29

Tabel 2: samenvattend overzicht solitaire turbines en kleine lijnopstellingen eind 2013

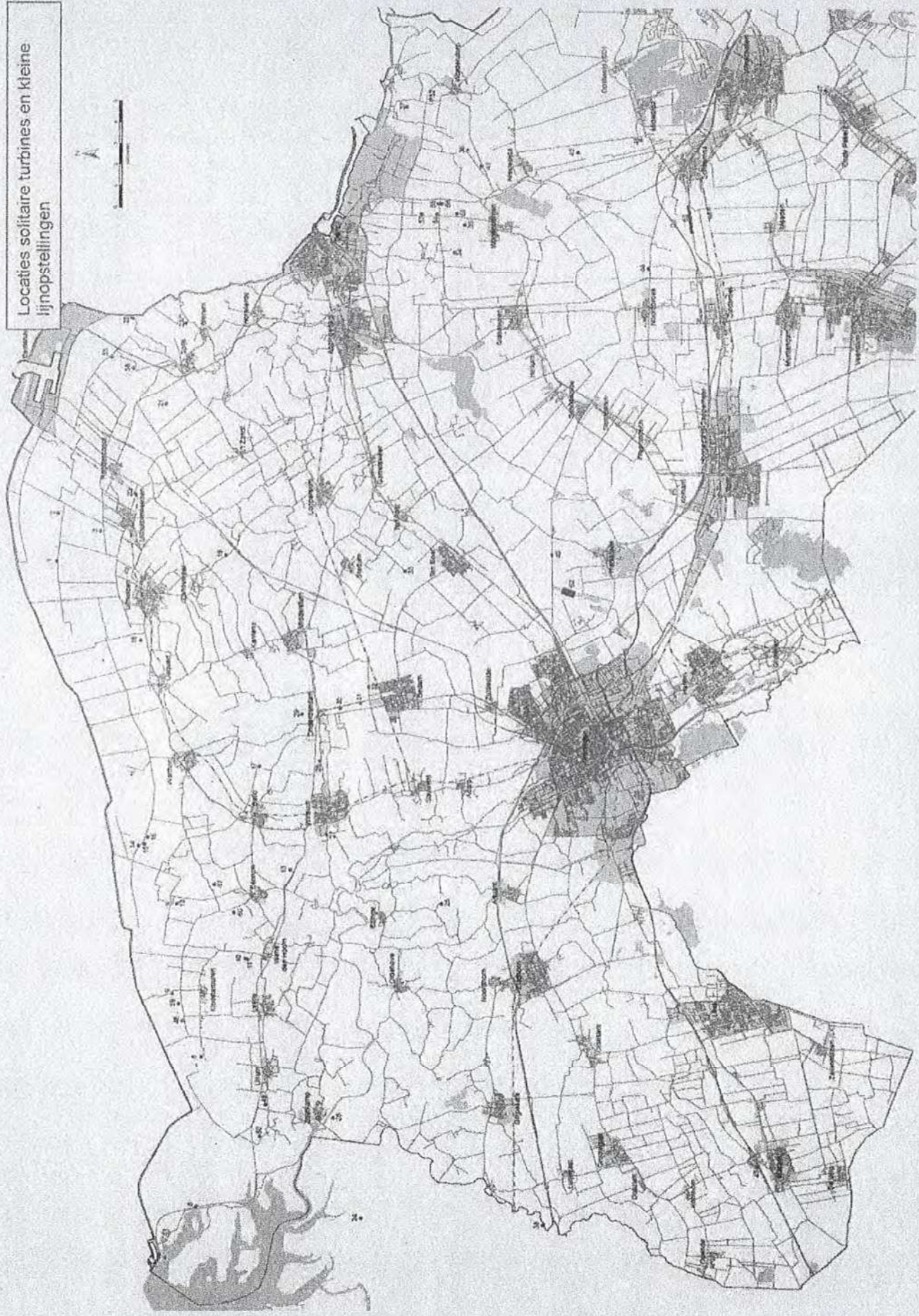
In totaal zijn 86 molens opgesteld, dan wel vergund met een totaal vermogen van ongeveer 29 MW. Daarvan hebben vijf molens een lagere masthoogte dan 15 meter. Deze turbines vallen niet onder de beleidsregel omdat deze turbines (mits passend in bestemmingsplannen) ook buiten de windgebieden mogen worden opgericht. Daarnaast zijn er al afspraken gemaakt voor de 12 turbines van elk 80 kW in het gebied Meerstad.

Daarmee ligt de saneringsopgave, na aftrek van de ontwikkeling in Meerstad en de molens <15 meter op 69 turbines, samen goed voor 27MW.

2.2 Beleidsopties

Het saneren van turbines die nog niet aan het einde van hun levensduur zijn, is een kostbare aangelegenheid. Een deel van de eigenaren profiteert nog van subsidie. Veel Lagerwey turbines zijn bijvoorbeeld in 2005 nog volledig gereviseerd met behulp van subsidie (het zogenaamde opMEPpen). Verschillende moleneigenaren hebben tamelijk recent (sinds 2008) de bestaande turbine vervangen door een nieuwe en daar nieuwe SDE-subsidie voor gekregen. Diverse eigenaren werken aan vervanging van de bestaande turbine op de eigen locatie. Verdere opschaling van solitaire turbines en kleine windclusters is niet meer mogelijk met uitzondering van de lijnopstelling van 30 meter molens bij Scheemda die volgens de Provinciale Omgevingsverordening nog opgeschaald mag worden naar 40 meter. Enkele partijen beschikken nog over een bouwvergunning voor een solitaire turbine. Er zouden dus nog nieuwe turbines geplaatst kunnen worden. Voor de langere termijn is ook aandacht nodig voor het intrekken van deze ongebruikte vergunningen.

Locaties solitaire turbines en kleine
lijnopstellingen



Verwacht mag worden dat deze turbines niet allemaal op korte termijn gesaneerd kunnen worden. Het is van belang dat zowel de initiatiefnemers van de nieuwe windparken als de eigenaren van de solitaire windturbines meegaan in het voorgestelde beleid. Aan de ene kant is instrumentarium nodig om het saneren van de bestaande turbines af te dwingen. Aan de andere kant is instrumentarium nodig om - indien de eigenaar van de solitaire turbines dat wenst - opschaling te verplichten op de POP locaties. Het instrumentarium varieert van faciliteren van saneren en opschalen op vrijwillige basis, het stellen van randvoorwaarden bij ruimtelijke plannen voor windparken tot onteigenen/afkoop. Er is inzet van privaatrechtelijke instrumenten nodig om de sloop contractueel vast te leggen. Nadeel van vrijwilligheid is een grote mate van vrijblijvendheid en grotere risico's dat de saneringsdoelstelling niet wordt gehaald.

Het opleggen van eisen voor sanering en opschaling voor ontwikkelaars van nieuwe parken kan leiden tot vertraging in de realisering van de provinciale taakstelling voor windenergie doordat ontwikkelaars met een nieuwe partij het windpark moeten ontwikkelen en eventueel exploiteren. Ook betekent het opkopen van windrechten en indien nodig ruimte bieden aan mede ontwikkelaars, minder rendement voor de hoofdontwikkelaar.

Er zijn verschillende opties om saneren en opschalen te regelen. Hierna worden de belangrijkste genoemd.

Niets Doen

Windturbines leveren groene stroom. Hoeveel stroom is afhankelijk van het type molen, maar ook van de windsnelheid ter plekke. De rentabiliteit van de solitaire turbines wordt bepaald aan de hand van enkele belangrijke parameters zoals de stroomproductie, de onderhoudskosten en de inkomsten (stroomprijs en eventuele subsidie). Een deel van de 69 turbines staan in een gebied waar het minder waait dan bijvoorbeeld langs de Waddenkust. Met uitzondering van de lijnopstelling bij Scheemda is er op grond van de Provinciale Omgevingsverordening geen mogelijkheid om op te schalen. De bestaande turbines mogen wel vervangen worden. De variant "Niets Doen" betekent dat op termijn het voor sommige turbines (geschat wordt een kwart van het aantal) niet meer rendabel zal zijn om door te draaien omdat de kosten niet meer opwegen tegen de inkomsten. Sommige eigenaren zullen besluiten om niet meer te reviseren. Op termijn zal een deel van de huidige turbines vanzelf stil komen te staan. Het is de vraag of ze uit het landschap verdwijnen.

Daarnaast zullen naar alle waarschijnlijkheid bij nieuwe windparken in een autonome situatie, vanwege parkverlies, verfraaiing van het landschap ter plekke (een goede ruimtelijke ordening) of gebruik van de bestaande fundering, de solitaire turbines in en nabij dat park op termijn worden gesloopt.

(Minnelijke) onteigening

De meest rigide vorm is onteigening en weg bestemmen van de turbines. Van belang is dat een onteigeningstitel nodig is en dat daarbij sprake moet zijn van een algemeen belang waarop onteigend kan worden. Groot voordeel hierbij is dat er een maximale sturing is ten aanzien van sanering. De inzet van dit instrument gaat echter ook gepaard met veel juridische inzet en maatschappelijke onrust en brengt hoge kosten met zich mee.

Naast de inkomensschade (toekomstige inkomstenderving) dienen ook de vermogensschade (waarde van de turbine in een bepaald jaar) en de bijkomende kosten te worden vergoed. Afhankelijk van de financiële constructie (BV, CV, eenmanszaak, privé) dient ook de belastingschade te worden gecompenseerd. De kosten voor het onteigenen en weg bestemmen van de huidige opstand ligt daarmee op enkele tientallen miljoenen.

Handhaving op certificering

Windturbines worden uit oogpunt van veiligheid gecertificeerd. Nieuwe turbines ontvangen een certificaat voor 20 jaar. Handhaving van de houdbaarheid van de certificaten kan een aanleiding zijn om sanering af te dwingen. In de praktijk worden turbines echter regelmatig gecontroleerd, gereviseerd en kan de certificering verlengd worden. In 2005 heeft dankzij overheidssubsidie een revisieronde plaatsgevonden bij veel turbines (opMEPPen). Tevens kunnen veel turbines momenteel nog vervangen worden door nieuwe turbines. Een deel van de eigenaren werkt daar ook al aan. Ook voor de kleinere (Lagerwey) turbines is vervanging nog steeds mogelijk, dankzij de komst van bijvoorbeeld kleinschalige Azlatische turbines. De verwachting is daarom dat handhaving op certificering 'an sich' geen middel is om sanering te kunnen afdwingen. Ook leidt het handhaven op certificering niet tot het verwijderen van planologische windrechten op een locatie. Met andere woorden, een turbine-eigenaar zou te allen tijde opnieuw een turbine op de locatie mogen exploiteren.

Verleidingstactiek

Elk initiatief voor een windpark dient in een inpassingsplan of bestemmingsplan te worden verankerd. Zowel gemeente als ook provincie kunnen dus voorwaarden stellen aan initiatiefnemers. Afspraken kunnen vastgelegd worden in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de nieuwe ontwikkelaar en de solitaire turbine-eigenaar. Gemeenten en provincie kunnen in een eisenpakket voorwaarden stellen voordat een initiatief planologisch wordt doorlopen. Voorwaarde voor het accepteren van een aanvraag voor aanpassing van een bestemmingsplan of inpassingsplan is dat dat plan moet voldoen aan een eisenpakket. Het is van belang dat de overheden gezamenlijk deze strategie hanteren.

MW voor MW regeling

Naar analogie van Ruimte voor Ruimte (of Rood voor Rood) regelingen van provincies zoals Noord-Brabant en Drenthe, kan sanering van oude turbines worden vastgelegd. Dit door een regeling vast te stellen die er kort gezegd op neerkomt dat een overheid pas meewerkt aan een bouwplan indien de initiatiefnemer kan aantonen dat elders in de provincie wordt gesloopt. Concreet betekent dit dat pas begonnen wordt met de procedure tot wijziging van een bestemming als voldaan is aan de voorwaarden uit de beleidsregel.

Aanbesteding / Gunning

Bij initiatieven waarin de overheid direct dan wel indirect grondposities heeft, kunnen via de voorwaarden waaronder turbine-ontwikkelaars opstalrecht kunnen krijgen ook voorwaarden worden gesteld ten aanzien van sanering. Momenteel wordt in het kader van het N33 project onderzocht of het slibdepot (provinciaal eigendom) kan worden gebruikt als saneringslocatie. Dit soort locaties dienen dan te worden aanbesteed.

Experiment op grond van de Crisis- en herstelwet

De provincie heeft een aanvraag bij het Rijk ingediend om te mogen experimenteren op grond van de Crisis- en herstelwet. Gevraagd is om tijdelijke vergunningen te mogen verlenen en voorwaardelijke bestemmingen te leggen voor een periode van 25 jaar. Ook is gevraagd om aanpassing van artikel 6.24 Wet ruimtelijke ordening op grond waarvan met initiatiefnemers kan worden gecontracteerd over financiële bijdragen aan andere dan ruimtelijke ontwikkelingen (gebiedsfonds en sanering solitaire molens), zonder dat daarvoor (voorlopig) beleid is opgenomen in het POP. Ervaring leert dat tijdelijke experimentaanvragen, na positieve evaluatie, in de Omgevingswet worden verankerd. Dergelijke regelgeving, mocht de aanvraag worden gehonoreerd, borgt toekomstige sanerings- en opschalingsopgaven.

2.3 Keuze saneringsstrategie

In de afgelopen periode is breed overleg gevoerd met diverse solitaire turbinehouders. Daarnaast zijn informele gesprekken gevoerd met enkele potentiële ontwikkelaars en Groningen Seaports. Uit deze gesprekken bleek dat de solitaire turbine-eigenaren sterk verdeeld zijn, enkelen willen graag duidelijk beleid van de provincie over deelname in nieuwe parken en anderen wensen onder geen voorwaarde mee te werken aan sanering van hun bestaande turbines. Sommige huidige turbines staan in een goed windrijk gebied en zijn daarmee, ook zonder subsidie, rendabel. Ook zijn sommige turbines onderdeel van de duurzaamheidsdoelstellingen van bepaalde bedrijven. Tenslotte hechten sommige turbine-eigenaren veel waarde aan de eigen turbine (zicht, direct eigendom, controle). Het is dus bekend dat sommige turbine-eigenaren niet meewerken aan sanering van de eigen turbine. Met name de eigenaren van kleine lagerwey molens voelen wel voor saneren en opschaling op een andere plek. De potentiële ontwikkelaars aan de andere kant staan kritisch tegenover de plannen van sanering en opschaling. Een belangrijke voorwaarde voor hen is dat de businesscases van de desbetreffende parken niet in het geding mogen komen. Tenslotte zijn de plannen voor sanering en opschaling, gebiedsfonds en participatie gepresenteerd aan de gemeenteraden van Delfzijl en Eemsum. Gemeenteraden geven aan dat sanering van oude molens, met name die buiten de gemeentegrenzen niet tot hun hoofdtaken wordt gerekend.

Het gehele speelveld overziend kiezen we er dan ook voor om in beginsel sanering in de provincie Groningen minnelijk te regelen door opschaling in nieuwe parken alleen voor de solitaire turbine-eigenaren die mee wensen te doen, te faciliteren. Via een onderhandelingsstrategie zullen de solitaire turbinehouders die mee willen in de saneringstaakstelling, via sterke regie van de provincie in de nieuwe projecten worden meegenomen. Daarbij zal een op maat gesneden saneringsfactor worden bepaald die geldend is voor alle nieuwe parken. We zullen daarvoor alle tot ons beschikking zijnde en komende middelen gebruiken om het proces te ondersteunen. Waar mogelijk zullen we een MWvoorMW regeling bevorderen.

Op grond van deze, met name financieel-economische redenen, wordt er dus voor gekozen om niet alle oude turbines te saneren. Deze keuze wordt ook bepaald door de wens en noodzaak om de hoofddoelstelling, te weten de realisatie van 855.5MW aan opgesteld vermogen in 2020, niet in gevaar te laten komen.

Om de hoofddoelstelling, realisatie van 855.5MW niet in het geding te laten komen, wordt bovendien de tijdsperiode hiervoor beperkt tot aan het zomerreces van 2014

Beleidskader 1

- ✓ Besluiten om het saneren en opschalen van solitaire turbines alleen te regelen voor die eigenaren die wensen te saneren en opschalen.
- ✓ Het waar mogelijk toelaten van Opschalingsplekken in nieuwe parken regelen via een MWvoorMW regeling.
- ✓ Een actieve grondhouding innemen voor die plekken in eigendom van overheid/semi-overheid waarbij alle mogelijke instrumenten gebruikt kunnen worden, waaronder eventueel een gedoogplicht.

2.4 De sanerings- en deelname factor

Saneren en opschalen in andere provincies

In de provincie Fryslân is nieuw beleid in ontwikkeling voor sanering. In de ontwerp-structuurvisie Wind geeft de provincie alleen medewerking aan projecten als er bestaande windmolens gesaneerd worden. Als norm voor de sanering stelt Fryslân dat voor elke 4 MW die gebouwd wordt er 1 MW moet worden afgebroken. De provincie wil dit in de verordening verankeren. Uit oogpunt van bedrijfseconomische haalbaarheid en mogelijkheden voor participatie kan van de gestelde norm worden afgeweken. De provincie Fryslân werkt aan de ontwikkeling van een Windbank, die zorg moet dragen voor een flexibele en economisch aantrekkelijk conversie van 'oud naar nieuw.

In Noord-Holland is recentelijk het windbeleid aangescherpt. In dat kader is vastgesteld dat in de Wieringermeer sanering van bestaande turbines integraal deel uitmaakt van de ontwikkeling van Windparken in de Wieringermeer. Partijen die buiten de Wieringermeer nieuw willen bouwen moeten een evenredig aantal MW's saneren (1 op 1). Effectief betekent dit beleid dat sanering van oude turbines buiten de Wieringermeer in de praktijk niet plaats zal vinden.

In de beleidsregel windmolens 2008 van de provincie Flevoland werd uitgegaan van het saneren van een equivalent oude turbines bij nieuwbouw. Het equivalent werd bepaald aan de hand van opbrengst in kWh en euro's. Dit beleid leidde feitelijk tot een stop op de ontwikkeling van windenergie in de provincie Flevoland. De provincie is daarom nieuw beleid aan het ontwikkelen in samenspraak met de markt. De markt is gevraagd om een bedrijfseconomisch haalbare conversie uit te werken. Marktpartijen achten een factor van minimaal 2,5 – 3 x de productie in kWh van de te saneren turbines bedrijfseconomisch haalbaar, dit is echter exclusief maatschappelijke participatie. Tegelijkertijd is de provincie bezig met het ontwikkelen van randvoorwaarden betreffende participatie en vergoedingen. In de praktijk zal de factor daarom naar verwachting hoger uitkomen.

De Groningse sanerings- en deelnamefactor

De Provincie heeft een taakstelling om 855.5 MW aan opgesteld vermogen te realiseren binnen de drie aangewezen concentratiegebieden Eemshaven, Delfzijl en N33. De nevensdoelstelling is de sanering van bestaande turbines en clusters buiten de aangewezen concentratiegebieden. Er wordt in deze beleidsnotitie gekozen om deze nevensdoelstelling te koppelen aan de opgave voor de realisatie van nieuwe windparken. We kiezen ervoor deze nevensdoelstelling te beperken tot die solitaire turbine-eigenaren die mee wensen te doen in de sanering en opschalingsmogelijkheden.

Daarom wordt een op maat gesneden **saneringsfactor** voorgesteld. De saneringsfactor wordt berekend door het op te stellen vermogen in de nieuwe parken te delen door het vermogen van de solitaire turbines dat naar verwachting gesaneerd kan worden. Omdat het opgesteld vermogen van de nieuwe parken nog niet vaststaat, wordt een saneringsfactor van 1:30 aangehouden. Dit betekent dat elk nieuw windpark in de Provincie Groningen (zie tabel 1) een evenredig deel van 1/30 maal het op te stellen nieuw vermogen moet saneren. Concreet betekent het bijvoorbeeld dat het project Geefswear (60 MW te verwachten op te stellen vermogen) in totaal 2 MW aan "saneringsturbines" mee moet nemen in de ontwikkeling. Daarnaast wordt ruimte geboden om van deze factor af te wijken wanneer er in de praktijk reden voor is. Te consequent doortrekken van deze factor kan bijvoorbeeld betekenen dat de laatste parken geen concrete mogelijkheden zullen hebben om oude turbines te saneren vanwege het simpele feit dat de turbines al (privaatrechtelijk) gesaneerd zijn. Maar ook zal maatwerk mogelijk moeten zijn indien oude turbines voor meer dan economisch haalbaar moeten worden afgekocht en de aankoop het niet meer mogelijk maakt dat er een gezonde business case voor de ontwikkelaars ontstaat.

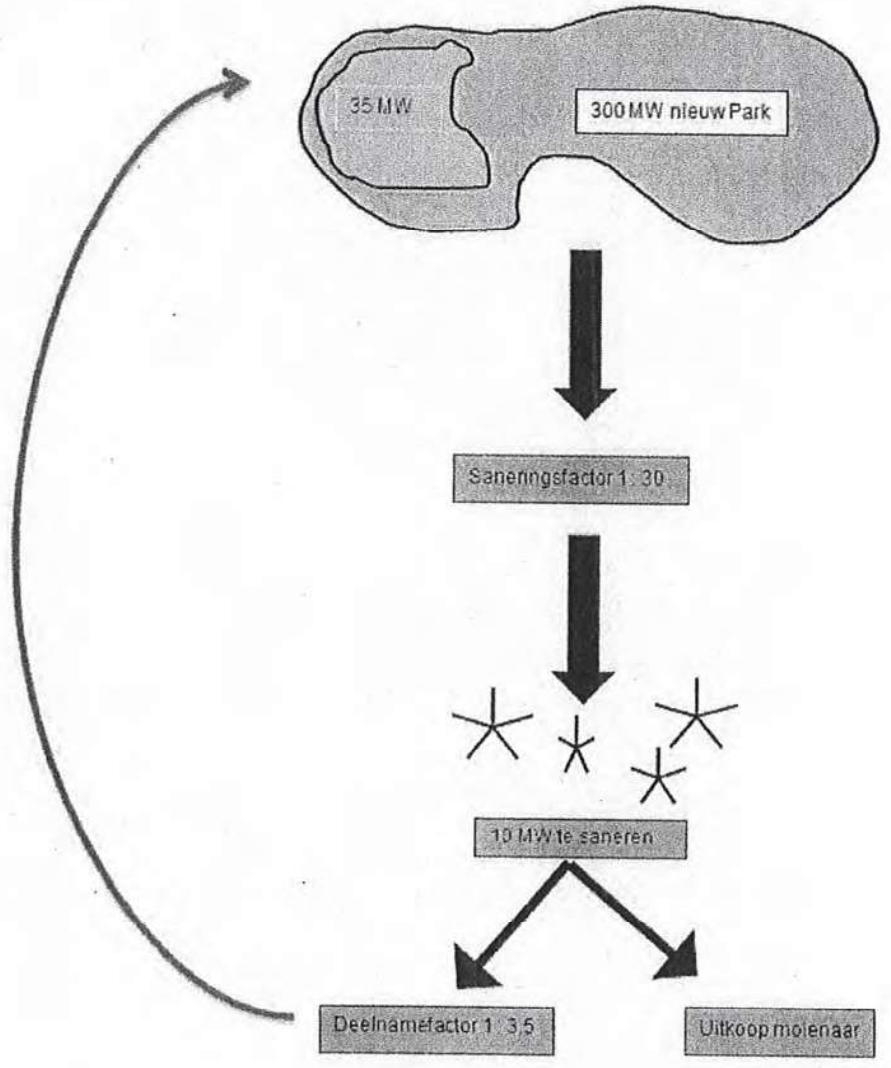
waarvoor SDE of MEP subsidie is verkregen. De sanering kan gefaseerd worden uitgevoerd, zodat de kosten van de sanering gedekt kunnen worden uit een wat langere exploitatietermijn van te saneren molens. In alle gevallen dient een privaatrechtelijke overeenkomst te worden opgesteld waardoor sloop van de oude molen is verzekerd. In deze overeenkomst zal in eerste instantie uitgegaan worden van een technische levensduur van 20 jaar. Dit betekent dat een turbine die bijvoorbeeld sinds 2006 draait en deel uitmaakt van de saneringsopgave behorende bij een nieuw park dat in 2019 wordt opgericht, de molen na 2019 nog 7 jaar mag "dubbeldraaien".

Beleidskader 3: Bij alle nieuwe projecten dient de ontwikkelaar van een nieuw windpark privaatrechtelijk te regelen dat bestaande windrechten worden ingeleverd. Dit kan door daadwerkelijke sloop of via het verstrekken van een "sloopcontract", een privaatrechtelijke verzekering dat binnen een termijn van 20 jaar na oprichting wordt gesloopt.

2.7 Opheffen van windrechten

Voor het opheffen van bestaande windrechten is aanpassing van het bestemmingsplan nodig. Er worden daarvoor afspraken gemaakt met de betrokken gemeenten. Waar mogelijk zal ingezet worden op weg bestemmen van saneringslocaties binnen reguliere bestemmingsplanherzieningen, op basis van afgegeven sloopvergunningen of andere privaatrechtelijke overeenkomsten (sloopcontracten). De projectontwikkelaar van het nieuwe windpark dat de rechten heeft opgekocht dient privaatrechtelijke afspraken te maken met betreffende turbine-eigenaren over de sanering (opruimplicht).

Bovenstaand beleidskader schematisch weergegeven levert het volgende overzicht. Uitgaande van bijvoorbeeld 300MW aan totaal opgesteld vermogen in de nieuwe parken, zal in totaal 10MW aan windrechten moeten worden opgekocht. Dit kan door uitkoop of deelname. Uitgaande van 100% deelname, betekent het een ontwikkelruimte van 265MW voor de initiatiefnemer en 35MW voor de oude turbine-eigenaren gezamenlijk.



3 Gebiedsfonds

Met de doelstelling van realisatie van 855.5 MW vervult de provincie en de gemeenten een belangrijk deel van de (inter)nationale behoefte aan duurzame energie. Dit betekent echter wel dat de direct omwonenden mogelijk te maken hebben met de effecten van windturbines, zoals de inbreuk op het landschap, geluidhinder en hinder van slagschaduw. Omwonenden vrezen voor de vermindering van leefbaarheid en indirect voor daling van de verkoopwaarde van woningen. Dit in een gebied dat onder druk staat van de gevolgen van bevolkingskrimp, gaswinning en de milieueffecten van (zware) industrie.

3.1 Participatie door Fondsvorming

De kern van participatie is actieve betrokkenheid van belanghebbenden en andere geïnteresseerden. Deze actieve betrokkenheid kan leiden tot meer draagvlak voor windenergie. In een rapport van Berenschot van juli 2011⁴ zijn verschillende opties van participatie in een windpark beschreven. Duidelijk blijkt uit dit rapport dat het containerbegrip Participatie breed kan worden uitgelegd, variërend van financiële participatie tot maatschappelijke participatie, in de vorm van draagvlak.

- Profitregeling
 - 130 euro per jaar aan omwonenden Wieringermeer door NUON
 - Gas+elektra rekening door windpark NOP
 - Windunie: aanbieden windenergie tegen gereduceerd tarief
- Duurzaamheidsfonds
 - Keileroordfonds: betaling in fonds van €10.000,- door ECN (ongeveer €200,- per mW)
 - Friese dorpsmolens: exploitatie turbine door Friese gemeenschap -> deel winst naar projecten
 - Bijdrage NOP: ongeveer €600,- per MW
 - Denemarken Green Scheme: overheidssubsidie van ongeveer €25.000,- per turbine voor gebiedsprojecten
- Spin-off mogelijkheden
 - Werk met werk maken concreet project (zoals fietsroutes en landschapsontwikkeling)
 - Scholing in Kerkrade

Daarnaast geeft het rapport verschillende vormen van financiële participatie, deze worden in hoofdstuk 4 uitgelegd.

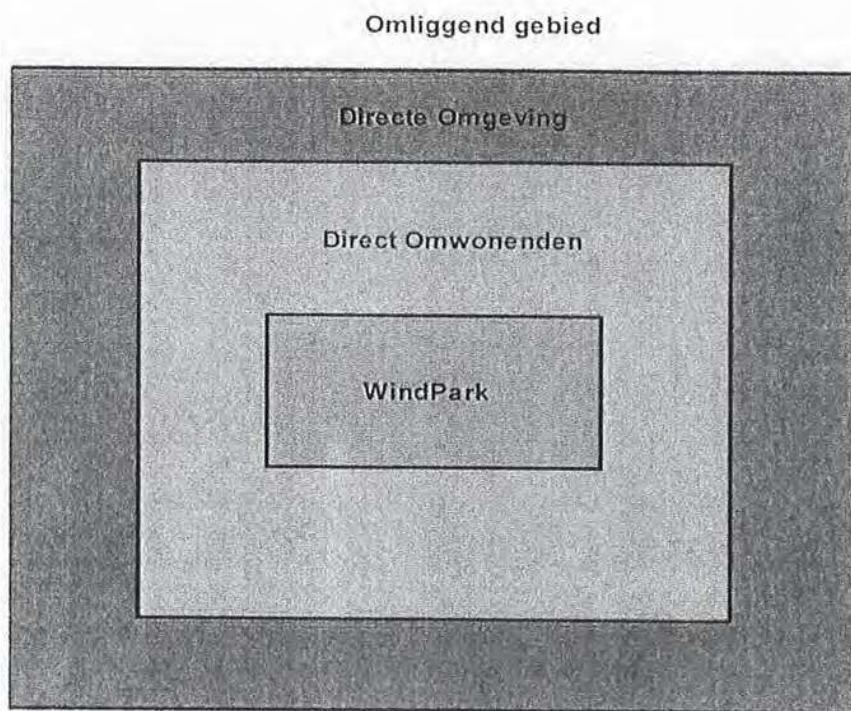
Ook dient vanzelfsprekend participatie in het (ruimtelijk) besluitvormingsproces niet vergeten te worden. Door hier in de voorfase, bij de ideeënvorming, aandacht aan te schenken, kan beter begrip worden gekweekt bij de omgeving.

Onderstaande figuur toont schematisch de verschillende zones rondom een toekomstig windpark. Vanuit elke businesscase van een windpark ontvangen de deelnemers binnen het windpark in de autonome situatie een financiële vergoeding via profijt, of deelname via participaties, aandelen of obligaties. Daarbij werd in het verleden vaak alleen een forse opstalvergoeding betaald (vuistregel van €15.000 euro per MW jaarlijks). Er is nu een positieve tendens waarneembaar waarbij niet alleen de grondeigenaar wordt betaald, maar ook de burens en andere belanghebbenden (vergoeding via opstand, bewoners, overdraai, uit productie genomen grond etc.). Voor de businesscase in totaal is de vergoeding vergelijkbaar met de oude vergoeding voor puur opstal, met dien verstande dat nu meer mensen profiteren dan alleen de eigenaar.

⁴ Berenschot, Achtergrond rapport Voorbeelden participatieopties windenergieprojecten, 2011

De zone rondom de windparken is de zone waarbinnen direct omwonenden belanghebbenden zijn bij het totstand komen van de parken. Hoe breed deze zone is, is van park tot park verschillend en hangt samen met omgevingsfactoren zoals zicht (bomen/schuren/bebouwing). Deze zone moet nog nader worden gedefinieerd.

De blauwe zone is de zone van dorpskernen en buurtschappen. Ook op dit niveau dienen de lusten en lasten van het park verdeeld te worden. Ook hierbij geldt dat de breedte van de zone varieert.



Model verdeling: Windpark, Direct Omwonenden, Directe Omgeving, Omliggend gebied

3.2 Parkfonds

De overheden staan op het standpunt dat ook de bevolking van de gemeente, en in het bijzonder de direct omwonenden, profijt moet hebben van de turbines. Dit betekent dat een deel van de opbrengsten ten gunste zouden moeten komen aan de (lokale) bevolking en maatschappelijke doeleinden. Het beoogde resultaat is het vergroten van het draagvlak voor de projecten en het vergroten van de leefbaarheid.

In de provincie Groningen zal een zogenaamd Parkfonds worden ingesteld. Uit dit fonds worden profijtregelingen en diverse specifieke projecten gefinancierd. Specifieke projecten zijn bijvoorbeeld projecten in het kader van leefbaarheid of kleinschalige duurzame projecten ten gunste van de (lokale) bevolking en maatschappelijke doeleinden (zone "Directe Omgeving" en "Omliggend gebied").

Hierbij wordt benadrukt dat de omwonenden geen ontoelaatbare hinder gaan ondervinden. Bij alle parken zal vanzelfsprekend aan alle wettelijke milieunormen worden voldaan, zoals de maximale geluidsbelasting en slagschaduw.

Het Parkfonds kan niet voor algemene doeleinden worden gebruikt. Het beoogde resultaat is het vergroten van het draagvlak voor de projecten voor windparken en het bijdragen aan de leefbaarheid. Gedacht wordt aan de volgende thema's en voorbeelden (niet uitputtend):

Profijtregeling

Vanuit het Parkfonds zal tenminste een profijtregeling worden toegepast, bijvoorbeeld voor alle bewoners die binnen een straal van 1500 meter⁵ rondom de nieuwe turbines wonen, de zone van Direct Omwonenden in de afbeelding. Het betreft bijvoorbeeld omwonenden die niet medeontwikkelaar zijn van het park en/of geen inkomsten hebben via opstalrechten voor windturbines. Een vorm is (zie het park in de Noordoostpolder, Flevoland) dat (een deel van de) energierekening van bewoners in nog nader te definiëren ringen rondom het park wordt betaald uit de opbrengsten van het park.

Bij deze bepaling is maatwerk nodig omdat de hoogte van het profijt sterk afhankelijk is van specifieke plaatselijke geografische kenmerken, zoals vrij zicht op het park of juist afschermend zicht en de grootte van de turbine.

Leefbaarheid

Bij het thema Leefbaarheid kan het gaan om initiatieven zoals het ondersteunen van lokale (sport)verenigingen, dorpshuizen, buurtwerk, organiseren buurtfeesten, verenigingsgebouwen, en speelvoorzieningen. Ook kan de toeristische, recreatieve structuur worden versterkt door realisatie van voorzieningen zoals fiets- en wandelpaden en uitkijktorens. Ook kan het gaan om het onderhoud en instand houden van monumentale en/of openbare gebouwen.

Duurzaamheid

Bij dit thema kan aangehaakt worden bij bestaande initiatieven. Voor wat betreft energiebesparing in de bestaande bouw lopen op dit moment twee initiatieven:

- SLIM wonen met energie. Het consortium Energiezuinig Wonen Delfzijl is daar een goed voorbeeld van.
- De provincie beheert in kader van haar klimaatdoelstellingen een Duurzaamheidslening voor particulieren.

Daarnaast kan de oprichting van een lokale Energie Coöperatie ondersteund worden. Voordeel hiervan is dat de winsten van de energieopbrengst direct terugvloeien naar de inwoners van het gebied. Daarmee ontstaat draagvlak en wordt de energierekening van omwonenden lager. Voorbeeld waar dit wordt toegepast, zijn Veenstroom in de Veenkoloniën en Grunneger Power.

Er kan ook worden gedacht aan energiebesparing of vergroening van energieverbruik bijvoorbeeld door toepassing van zonnepanelen bij instellingen/dorpshuizen/scholen. Tenslotte kan gewerkt worden aan het realiseren van een regeling voor omwonenden voor het verduurzamen van de eigen woning door bijvoorbeeld zonnepanelen en warmtepompen

Ecologie

Een vierde thema kan worden gevonden in projecten voor natuur en landschap. De uitbreiding van de windparken bij de Eemshaven en Delfzijl is van invloed op de grootschalige openheid van het landschap. Hierdoor zullen omwonenden hun leefomgeving mogelijk op een minder positieve manier beleven. Ook zijn er door de plaatsing van windturbines mogelijk negatieve effecten voor vogels (rust- en foerageergebieden en gehinderde trekroutes). Om hierin tegemoet komen moet worden gezocht naar maatregelen die een blijvende positieve invloed hebben op het gebied. Hierbij kan worden gedacht aan

⁵ Actuele jurisprudentie neigt naar een zone van 1500 meter waarbinnen een belanghebbende volgens de Raad van State ontvankelijk is voor bezwaar

het verbeteren van natuur- en landschapskwaliteiten. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar de directe omgeving van de ruimtelijke ingreep. Maar het is niet ondenkbaar dat als gevolg van de schaalgrootte en de externe werking van de ingreep, mitigatie op grotere afstand een beter eindresultaat oplevert. Bundeling van mitigatieverplichtingen heeft de voorkeur omdat dit leidt tot een compensatieopgave die ertoe doet. Bestedingen op het gebied van Ecologie zoals verwoord in dit thema, gaan verder dan de verplichte compensatie vanuit de wet-en regelgeving als gevolg van uitkomsten vanuit de MER/passende beoordeling. Hierbij zal aansluiting gezocht worden bij de voorziene uitwerking van het convenant 'Ecologie en Economie in balans' en de nog op te stellen natuur- en mitigatieplannen voor de verschillende windinitiatieven.

Overig

De regio Eemsdelta heeft te maken met specifieke problemen zoals krimp en relatief hoge werkloosheidscijfers. Mogelijk kunnen de windparken tot een 'social investment' leiden, en op die manier de leefbaarheid direct versterken. Er worden forse investeringen gepleegd in de bouw van windparken. Verwacht wordt dat hiermee ook de regionale werkgelegenheid een impuls krijgt. Zo kan gestimuleerd worden dat ontwikkelaars lokale bedrijven inzetten bij de bouw en onderhoud van windparken. Een park van 100 MW levert structureel ongeveer 10 fulltime banen op. Hierbij kan speciale aandacht worden gevraagd voor speciale sociale werkplekken (groenonderhoud, logistiek, onderhoud etc).

Daarnaast past onder deze paragraaf een eventuele inzet van een "Windexpert". Een professional die dorpsverenigingen in het proces kan ondersteunen. Deze zou kunnen worden ondergebracht bij de Vereniging Groninger Dorpen, zodat de professional geen link heeft met andere partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van de windenergie.

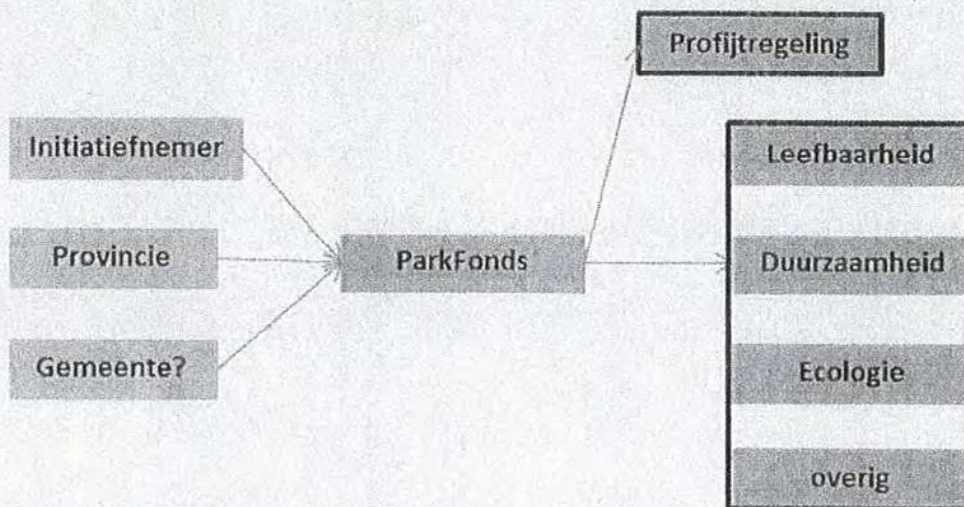
Beleidskader 4: Voor alle nieuwe projecten zal een Parkfonds worden uitgewerkt. Naast een Profijttregeling zal besteding van het Parkfonds ten goede kunnen komen aan projecten op het gebied van Leefbaarheid, Duurzaamheid en Ecologie. Besteding zal in samenspraak met de omgeving vorm worden gegeven.

3.3 Financiering

Het vullen van een Parkfonds is een kostenpost voor de nieuwe windparken. Omdat de gebiedskenmerken per windparkproject sterk verschillen (aantallen bewoners rondom park, aantal kernen in de buurt etc.) wordt maatwerk verricht ten opzichte van de besteding. Voor de financiering van dit fonds zal elke initiatiefnemer een verplichte Gebiedsgebonden bijdrage leveren ter grootte van €1050,- (jaarlijks te indexeren) per opgesteld MW per jaar (analoog aan de beleidsregel in Flevoland). In voorkomende gevallen onderzoekt de provincie of cofinanciering uit bestaande budgetten mogelijk is. De bijdrage dient vanaf het eerste jaar van daadwerkelijke productie van het nieuwe windpark voldaan te worden.

Het fonds wordt nog robuuster wanneer betrokken gemeenten (Delfzijl en Eemmond) ook bijdragen aan het Parkfonds. Het is aan de gemeenten om hierover te besluiten. Deze gelden zouden bijvoorbeeld gefinancierd kunnen worden uit (een deel van) de extra OZB-opbrengsten van de gemeente.

Beleidskader 5: Voor alle nieuwe projecten zal een Gebiedsgebonden bijdrage worden gevraagd aan de initiatiefnemer van een windpark ter grootte van €1050,-/MW/jaar, jaarlijks te indexeren. De Provincie vult in voorkomende gevallen aan uit bestaande budgetten



3.4 Opzet en beheer Parkfonds

Het doel van het Parkfonds is extra financiën te genereren voor één of meerdere doelen die in paragraaf 3.2. worden genoemd. Voor een goed functioneren van een Parkfonds moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

- (1) Er is een sterk en betrokken bestuur
- (2) Er is een duidelijk doel
- (3) Er zijn voldoende middelen voorhanden

Het idee achter het Parkfonds is dat de deelnemers met hun bijdragen aan het fonds laten zien dat zij zich met het gebied of met het doel verbonden voelen. Het Parkfonds onderstreept dat het mooi houden van het gebied een zaak is van de overheid en bedrijfsleven samen.

Bij de opzet van een Parkfonds dient met een aantal zaken rekening te worden gehouden. Eén van de belangrijkste vragen is welke partijen er deelnemen in het bestuur. Idealiter dient dat een evenredige vertegenwoordiging te zijn van de partijen die bijdragen aan het verwezenlijken van de fondsdoelen. Het bestuur kan dus pas definitief worden samengesteld zodra er duidelijkheid bestaat over het fondsdoel. In het geval van een Parkfonds ligt het niet voor de hand om ontwikkelaars/private partijen een plek te geven in het bestuur. Uiteraard zijn zij wel een belangrijke gesprekspartner bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma. Naast de bestuursleden dient het Parkfonds ondersteund te worden door adviserende leden, waaronder belangenorganisaties. Verder is

administratieve en secretariële ondersteuning nodig en dient er te worden nagedacht over communicatie.

Onderstaand een aantal zaken waar bij de uitwerking van het Parkfonds rekening mee moet worden gehouden:

- Een belangrijke taak van het fondsbestuur is het opstellen van criteria voor financiering en het stellen van de voorwaarden voor toekenning.
- Wie nemen deel in het fonds. Hebben, naast gemeenten, provincie, bewoners, verenigingen en belangenorganisaties, de ontwikkelaars hierin ook een positie? Deze partijen zullen waarschijnlijk samen een fondsbestuur vormen die het uitvoeringsprogramma opstelt.
- De fondsbeheerder is verantwoordelijk voor het beheer en besteding van de middelen. Hiervoor heeft het fonds een goede administratie nodig. Dit vereist capaciteit.
- Wat wordt de rechtsvorm, publiekrechtelijke (bijvoorbeeld een bestuurscommissie waarbij de gemeente zelf een fonds instelt) of privaatrechtelijke (vereniging, stichting, BV, NV). Meeste gebiedsfondsen leggen accent op publiek/privatè samenwerking en actieve deelname vanuit de streek. Daarom kiezen zij meestal voor privaatrechtelijke vorm (meestal stichting).
- Inbedding in gemeentelijke of provinciale organisatie, aparte projectorganisatie, uitbesteden aan aparte uitvoeringsinstantie. Bij publiekrechtelijke vorm wellicht inbedding in provinciale organisatie, bij privaatrechtelijk voor een stichting.

4 Financiële participatie

Het derde onderdeel van de uitwerking is financiële participatie. Hierbij gaat het om de mogelijkheid van burgers om mee te investeren in een windpark en te profiteren van financieel rendement op deze investering. Financiële participatiemodellen worden doorgaans in twee vormen onderscheiden:

- participatie met risico en zeggenschap, waarbij de participant als het ware mede-eigenaar is van het windpark en dus meedeelt in de financiële risico's;
- participatie met weinig risico en geen of beperkte zeggenschap. Bij deze vorm van financiële participatie neemt de participant doorgaans deel in een bepaalde financieringsvorm waarbij het risico beperkt is, bijvoorbeeld door middel van aandelen of obligaties. Een voorbeeld is het Deense model waarbij initiatiefnemers verplicht zijn 20% van de aandelen in windmolenparken publiekelijk uit te geven, waarbij omwonenden voorrang hebben.

4.1 Vormen van Financiële Participatie

In het in het vorige hoofdstuk genoemde rapport, zijn al tal van verschillende vormen van financiële participatie benoemd:

- o Obligatielening Burgervlotbrug, 8% jaarlijkse rente
- o Deense Model: verplichting minimaal 20% van de aandelen omwonenden
- o Aandelen Ener.coop: kopen "stukje" windmolen als min op elektriciteitsrekening
- o Aandelen windpark NOP
- o Beleggingsfonds MEEWIND: participatie €1000,-, rendement 7-10%, 20 jaar
- o Leningen diverse windparken

Een voorbeeld hiervan is het initiatief Winddelen (www.windcentrale.nl) waar iedere inwoner van Nederland aan mee kan doen. Er kan ook gezocht worden naar een meer op de directe omgeving gerichte variant. Niettemin heeft deze optie het nadeel dat niet iedereen (financieel) in staat is om mee te doen of anderszins redenen heeft om niet mee te doen. Niet iedereen profiteert ervan en daarom kan deze vorm van participatie hooguit aanvullend werken.

4.2 Energieakkoord

In het onlangs gepresenteerde Energieakkoord staat beschreven dat een betere verdeling van lusten en lasten (compensatie en participatie) tussen ontwikkelaars en de omgeving essentieel is voor het vergroten van draagvlak. Bij windprojecten (meer dan 15 megawatt) wordt voorafgaand aan een project gezamenlijk met betrokken overheden een participatieplan opgesteld. Dit wordt verankerd in de Omgevingswet. Ontwikkelaars van windenergieprojecten committeren zich om bij windprojecten draagvlak te organiseren door het actief betrekken van de omgeving. Afhankelijk van de situatie kan dit bijvoorbeeld door te zorgen voor maatschappelijk rendement voor de omgeving. Een wet van die strekking functioneert in Denemarken. Tevens verankert het Rijk in de Omgevingswet dat de vergunningverlenende instantie lokale eisen kan stellen aan het organiseren van draagvlak, waar door alle projectontwikkelaars voor gezorgd dient te worden. Daarbij valt te denken aan aandelen, obligaties of andere vormen van mede-eigendom. Daarbij worden alle vormen van financiële bijdragen die de ontwikkelaar levert aan de omgeving integraal in ogenschouw genomen (waaronder landschapsfondsen) om stapeling te voorkomen. Beschreven staat dat de sector daartoe in 2013 in overleg met natuur- en milieuorganisaties en IPO/VNG een gedragscode ontwikkeld die voor vergunningverleners de basis vormt voor de genoemde eisen.

Bij elk windpark zal de initiatiefnemer worden gevraagd inzichtelijk te maken hoe gelegenheid wordt geboden voor omwonenden, met als voorbeeld het Deense Model, om financieel te participeren. Hierbij kan in de toekomst worden aangesloten bij de uitwerking zoals aangekondigd in het Energieakkoord.

5 Stappenplan

Dit beleidskader legt de randvoorwaarden vast waaraan initiatiefnemers van nieuwe parken (tabel 1) moeten voldoen. Het beleidskader geldt voor die parken waarop de provinciale coördinatie-regeling van toepassing is. Het beleidskader wordt ook in (op maat gesneden stijl) in de gemeenteraad van Delfzijl behandeld.

Direct na vaststelling van dit beleidskader zal de Parkfonds regeling in nauwe samenwerking met de betrokken gemeenten en overige actoren worden uitgewerkt. Hier zal ook de provinciale mogelijkheden tot het vullen van het parkfonds worden betrokken. Uitvoering hiervan zal binnen de kaders van dit voorliggend beleid, worden gemandateerd aan GS.

Daarnaast gaan we na vaststelling met de solitaire turbine-eigenaren en overige aanbieders van oude turbines die mee wensen te doen aan sanering en opschaling, de mogelijkheden bespreken om in de zoekgebieden, in samenwerking met de eventuele ontwikkelaars, sanering en opschaling van de grond te laten komen. We zullen daarvoor alle tot ons beschikking zijnde en komende middelen gebruiken om het proces te ondersteunen. Om de hoofddoelstelling, realisatie van 855.5MW niet in het geding te laten komen, wordt de tijdspanne hiervoor beperkt tot aan het zomerreces van 2014.

Planvorming door de initiatiefnemer van windparken zal via een door GS vastgesteld Programma van Eisen, conform dit beleidskader opgesteld, plaatsvinden. Het Programma van Eisen zal een samenvattend document zijn van onder andere dit beleidskader, maar zal ook een samenvatting bevatten van overige relevante documenten op het gebied van Windenergie (ruimtelijke kwaliteit, milieuaspecten etc). Aan elke initiatiefnemer zal een soort van Projectplan / Plan van Aanpak worden geëist waarin moet staan beschreven hoe de initiatiefnemer omgaat met de gestelde eisen.

GS zullen periodiek aan PS rapporteren. We zullen daarbij aansluiten bij de periodieke rapportage die met het Rijk is afgesproken.

BIJLAGE BIJ BELEIDSKADER Sanering en opschaling, gebiedsfonds en participatie

Uitvoeringskader Megawatt voor Megawatt in Groningen

Versie december 2013

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	24
2 INHOUDELIJK KADER	25
2.1 Hoe werkt de saneringsfactor	25
2.2 Hoe werkt de deelnamefactor	25
2.3 Afbakening	25
3 PROCEDUREEL KADER	26

1 INLEIDING

De komende jaren worden nieuwe windturbines in de provincie Groningen opgericht. De provincie Groningen grijpt dit aan om te komen tot sanering van oude windturbines elders, buiten de concentratiegebieden. Dat beleid heet "Megawatt voor Megawatt regeling in Groningen" (afgekort verder weer te geven als MWvoorMW). Het doel is het verbeteren van de kwaliteit van landschap en omgeving: de "ruimtelijke kwaliteit" door het saneren van oude solitaire windmolens

In deze notitie is vastgelegd en uitgelegd hoe MWvoorMW precies werkt, wat wel en niet mag en hoe het toegepast moet worden. Het werkingsprincipe van MWvoorMW is dat een saneringspartij wordt gekoppeld aan een initiatiefnemer voor een nieuw windpark. Door een saneringsfactor samen met een deelnamefactor verplicht te stellen, worden oude windrechten opgeheven en kan, indien gewenst de oude molenaar meedoen in het nieuwe windpark. .

In hoofdstuk 2 is beschreven onder welke voorwaarden is deel te nemen aan de regeling.

- ✓ In paragraaf 2.1: Hoe de saneringsfactor werkt.
- ✓ In paragraaf 2.2: Hoe de deelnamefactor werkt.
- ✓ In paragraaf 2.3: Voor welke gebieden de regeling toegepast mag worden

In hoofdstuk 3 is beschreven aan welke procedures aanvragers moeten voldoen overeenkomstig de voorwaarden in hoofdstuk 2.

Dit uitvoeringskader heeft de status van beleidsregel zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht.

2 INHOUDELIJK KADER

In dit hoofdstuk 2 is beschreven onder welke voorwaarden is deel te nemen aan de MWvoorMW regeling.

2.1 Hoe werkt de saneringsfactor

In deze paragraaf is beschreven hoeveel windrechten verkregen dienen te worden bij realisatie van een nieuw windpark.

1. Als initiatiefnemer wordt aangemerkt een ieder die als gesprekspartner optreedt namens een organisatie, vereniging, grondeigenaren of stichting die windturbines wil oprichten in 1. van de nieuwe windparken. De initiatiefnemer dient inzicht te geven in de medewerking van de grondeigenaren in het initiatief.
2. De initiatiefnemer dient aan te tonen wat de (bandbreedte van de) verwachting is van het op te stellen vermogen van het te realiseren nieuwe park.
3. De initiatiefnemer dient aan te tonen welke windrechten verkregen worden van solitaire windturbines en kleine lijnopstellingen in de Provincie Groningen.
4. Initiatiefnemer dient hierbij een saneringsfactor van minimaal 1:30 toe te passen. Dat wil zeggen dat voor elke 30MW op te stellen vermogen, 1MW windrechten elders ingeleverd dient te worden, of een evenredig deel van 30MW daarvan.
5. Een initiatiefnemer van een nieuw windpark in de provincie Groningen dient aan te geven hoe de oude windrechten worden ingeleverd.
6. Dit kan door daadwerkelijke opkoop van oude windrechten of door een samenwerking aan te gaan met de oude windturbine-eigenaar.

2.2 Hoe werkt de deelnamefactor

In deze paragraaf 2.2 is beschreven onder welke voorwaarden de eigenaar van de oude windrechten deel kan nemen in nieuwe projecten.

1. Indien de oude windturbine-eigenaar de wens heeft om mee te participeren in het nieuwe windpark moet de initiatiefnemer daarvoor ruimte bieden.
2. Om een haalbare business case voor de initiatiefnemer over te houden gaan wij uit van een ouderdomsafhankelijke deelnamefactor van maximaal 1:4. GS worden gemandateerd om indien noodzakelijk maatwerk te verrichten.
3. Een initiatiefnemer van een nieuw windpark in de provincie Groningen dient aan te geven hoe hij de ruimte heeft gegeven voor deelname in het nieuwe windpark. De initiatiefnemer dient samen met de oud windturbine-eigenaren aan te geven welke turbines worden gesaneerd en – indien nodig – welke afspraken over het wegbestemmen van de windrechten zijn gemaakt met de grondeigenaar van de locatie van de oude windturbines. Dit kan door daadwerkelijke opkoop van oude windrechten of door een samenwerking aan te gaan met de oude windturbine-eigenaar.

2.3 Afbakening

In deze paragraaf is beschreven voor welke gebieden de regeling wel of niet toegepast mag worden.

1. De regeling geldt voor de gehele provincie Groningen.
2. De windturbines met een ashoogte lager dan 15 meter vallen niet onder de regeling.

3. De regeling geldt voor solitaire turbines die zijn opgericht vóór de peildatum van 1 januari 2014 of waarvan de vergunning is afgegeven voor de peildatum van 1 januari 2014.
4. De regeling houdt geen rekening met de (eerdere) economische verdienmogelijkheid van stoppende activiteiten;
5. De regeling houdt geen rekening met verrekening met de fiscus n.a.v. bedrijfsbeëindiging.
6. De regeling geldt niet wanneer voor dezelfde bestaande oude turbine al eerder een beroep is gedaan op een vergelijkbaar instrument (bijvoorbeeld de 12 Lagerwey turbines die in het kader van Meerstad worden gesaneerd)
7. Eerder gesloopte turbines komen niet alsnog in aanmerking voor compensatie.
8. De regeling gaat in principe uit van de sloop van de gehele turbine inclusief erfverhardingen, kabels en leidingen en toegangspad. Een forse verbetering van de ruimtelijke kwaliteit kan veelal slechts worden bereikt als de gehele voormalige turbinelocatie wordt gesloopt.

3 PROCEDUREEL KADER

In dit hoofdstuk is beschreven aan welke procedures aanvragers moeten voldoen om de MWvoorMW regeling uit te voeren en vast te leggen overeenkomstig de voorwaarden in hoofdstuk 2.

1. Initiatiefnemer dient een (aanvraag tot sloopvergunning) aan te tonen
2. Of in geval van "dubbeldraaien" (voortzetten van beperkt aantal jaren stroomproductie) dienen initiatiefnemer en oude windturbine-eigenaar gezamenlijk een privaatrechtelijk sloopcontract op te stellen waaruit blijkt dat de turbine na 20 jaar, gerekend vanaf eerste jaar van exploitatie, gesloopt zal worden.
3. De planologische rechten van de oude locatie dienen door de betreffende gemeente in de eerstvolgende actualisatieslag van het bestemmingsplan wegbestemd te worden. Voorkomen moet worden dat opnieuw een turbine kan worden opgericht.
4. Door gemeenten zal er op moeten worden toegezien dat de turbines daadwerkelijk worden gesloopt. Waarborging van de sloop kan langs publiekrechtelijke dan wel privaatrechtelijke weg plaatsvinden.
5. De milieuvergunning en bestemming moet in overeenstemming met de nieuwe situatie worden gebracht c.q. worden ingetrokken.



provincie
 groningen

Postbus 610
 9700 AP
 Groningen

ER GAAT NIETS BOVEN [®]
 GRONINGEN

08 09 15

GRONINGEN

TNT | post

08 09 15

€ 00244 et

S Jansstraat 4
 9712 JH

PB 845679
 Nederland



DGETm-EO

08 09 15